

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

Naturreservatet

Kapplasse

Tierps kommun

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Skälen för beslutet
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Länsstyrelsens bedömningar
- Reservatsföreskrifter
- Upplysningar
- Redogörelse för ärendet
- Hur man överklagar
- Bilagor
- Sändlista

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

Bildande av naturreservatet Kapplasse i Tierps kommun och fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, Kapplasse som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga 6. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga 2, och de gränser som slutligen markeras i fält.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter gäller för reservatet, se nedan under rubriken Reservatsföreskrifter.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan (bilaga 6) för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut den 15 mars 1971 (dnr IIIR42-64), enligt 7 § Naturvårdslagen (1964:822), om bildande av naturreservatet Kapplasse med tillhörande föreskrifter upphör att gälla när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

SYFTE MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Kapplasse är att:

- bevara ett oexploaterat kustområde som ur geologisk synpunkt är mycket värdefullt samt ett omväxlande kustlandskap som är starkt påverkat av landhöjningen,
- bevara landhöjningsskog, äldre barrskog och kalkbarrskog, geologiska bildningar och hydrologiska betingelser samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturmiljöer och arter enligt Natura 2000,
- återställa områden påverkade av skogsbruk till naturskog,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- ❖ förbjuda skogsbruk och exploaterande verksamheter,
- ❖ förvalta områdets landhöjningsskog, hållmarkstallskog och sumpskog genom naturlig dynamik,
- ❖ återställa naturskogsliknande skogar i de av sentida skogsbruk påverkade barrskogarna,
- ❖ genomföra åtgärder som gynnar lövträd i lövrika skogar,
- ❖ genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- ❖ förvalta områdets anordningar så att allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och aktivt friluftsliv stimuleras, samt att information om naturreservatet finns tillgänglig.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
KAPPLASSE

2016-11-18

4(24)

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden utgörs av landhöjningsskog, äldre barrskog, kalkbarrskog och geologiska bildningar, såsom klapperstensfält och strandklippor. Gamla barrträd, solexponerad tall och asp samt död ved i olika nedbrytningsgrad är prioriterade biologiska strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel kalkgynnade mykorrhizasvampar, svampar knutna till död ved, asplevande lavar samt den starkt hotade kärlväxten ryl. För att bevara och återställa området naturvärden är nyskapande av död ved, frihugning av trängda träd och röjning av konkurrerande träd i lövrika bestånd samt åtgärder för att gynna ryl prioriterade åtgärder. Även området betydelse för friluftslivet prioriteras högt i bevarandearbetet.

Bildandet av naturresevatet är en del i arbetet med att nå de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Naturresevatet ingår i Natura 2000, vilket är EU:s nätverk för värdefull natur.

Det som kan påverka området värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning av tidigare öppna marker, störd hydrologi, exploatering i form av bebyggelse, kraftledningar, master, vägar m.m. samt gödslingspåverkan och utsläpp av bekämpningsmedel, olja och kemikalier. För att bevara och stärka området naturvärden behöver föreskrifter införas och förstärkas mot bland annat skogsbruk och exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka naturvärdena.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet beskrivs mer utförligt under "Beskrivningsdel" i skötselplanen, bilaga 6. Nedan ges endast en sammanfattande beskrivning.

Naturreservatet Kapplasse är beläget på Hållnashalvöns nordvästra sida i direkt anslutning till havet, ca 2 km norr om Sikhjälma och 6 km nordväst om Hållnäs kyrka.

Reservatsområdet utgörs av en flack, ca 12 meter hög, öst-västlig bergrygg. Större delen av de norra och västra sluttningarna ner mot havet utgörs av skoglösa hållmarker och klapperstensfält (stentorg). Det största och bäst utbildade stentorget inom reservatet ligger i områdets västra del och har en yta av ca två hektar. Den lättvittrade berggrunden i området är tillsammans med landhöjningen den viktigaste förutsättningen för klapperstensfältens uppkomst.

Landhöjningen har även gett upphov till naturligt föryngrade primärskogar närmast havet i vissa delar av reservatet. Dessa landhöjningsskogar består av i princip orörda blandskogar. I takt med att landhöjningen allttjämt fortgår så skapas ny primärskog.

Övriga delar av reservatet består huvudsakligen av grandominerade, delvis kalkpåverkade, skogar på moränmark. I vissa partier finns gott om död ved. Enstaka äldre lövträd finns spridd i granskogen. På sina ställen är jordtäcket tunnare och här växer främst hållmarkstallskog med enstaka torrakor och högstubbar. Gamla vindpinade, senvuxna martallar kryper ut på klipporna mot havet.

En igenväxande avsnörd havsvik i form av en mindre göl finns i områdets östra del. I gölen förekommer kransalger och blodigel. Gölen omges av rikkärr med typiska mossor. Längst i öster har Askhamnsbäcken sitt utlopp i havet.

Vissa kulturhistoriska lämningar finns i områdets västra del. Där finns ett gränsmärke, en stensättningsliknande lämning samt en så kallad tomtning som bedömts som fornminne. Längs en av stigarna kan man även se en välbevarad kolbotten med tillhörande kolarkojgrund.

Kapplasse har också mycket höga värden för friluftslivet. Reservatet genomkorsas av flera stigar och området är flitigt utnyttjat året om.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
KAPPLASSE

6(24)

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn:	Kapplasse
NVR ID:	2002410
Beteckning enligt Natura 2000:	Kapplasse SE0210231 (SCI-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv)
Kommun:	Tierp
Socken:	Hållnäs
Fastigheter:	Sikhjälma 4:36 Sikhjälma 4:2 (del av) Sikhjälma 4:9 (del av) Sikhjälma 5:3 (del av) Sikhjälma 16:1 (del av) Sikhjälma 18:1 (del av) Sikhjälma 19:1 (del av) Sikhjälma 24:1 (del av)
Markägare:	Staten, enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Samfällighet Sikhjälma S:11; Askhamnsbäcken (Avloppsdiken). Bildad vid laga skifte 1841, akt 03- HÅL-42 (se beslutslista 2, bilaga 3). Servitut för väg till förmån för fastigheten Sikhjälma 19:2; bildat vid avstyckning 1967, akt 03-HÅL-758. Belastar Sikhjälma 19:1 och Sikhjälma 4:36 (se beslutslista 2, bilaga 3). Servitut för väg (befintliga utfartsvägar) till förmån för fastigheten Sikhjälma 4:36; bildat vid avstyckning och fastighetsreglering 1973, akt 03-73:818. Belastar Sikhjälma 4:2, 4:9, 5:3, 19:1 och 24:1.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

Servitut för väg (skogstranporter med vissa villkor) till förmån för fastigheten Sikhjälma 24:1; bildat vid fastighetsreglering 1973, akt 03-73:818. Belastar Sikhjälma 4:36 (se beslutskarta 2, bilaga 3).

Servitut för färdsel (rätt att färdas över varandras skogsskiften) till förmån för fastigheterna Sikhjälma 4:9, 18:1 och 24:1; bildat vid hemmansklyvning 1908, akt 03-HÅL-122. Belastar Sikhjälma 4:9, 18:1 och 24:1.

Jakträtt/jakträttsupplåtelser.

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget på Hållnäshalvön, ca 2 km norr om Sikhjälma och 6 km nordväst om Hållnäs kyrka. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 1.

Gräns: Området har markerats med skraffering på beslutskarta 1, bilaga 2.

Fastighetskarta (Sweref99): 67G1FN Storsand

Terrängkarta (Sweref99): 642 Hållnäs

Naturgeografisk region: Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)

Area - reservatet: Totalt 66,6 hektar, varav landareal 65,0 ha och produktiv skogsmark 48,7 ha.

Area – Natura 2000: Totalt 38,9 hektar. Se karta över Natura2000-område, Naturtyper, bilaga 6.2.

Markslag och naturtyp: se skötselplan, bilaga 6

Naturtyper enligt
Natura 2000: se skötselplan, bilaga 6

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Kapplasse har varit skyddat som naturreservat sedan 1971. För att uppnå syftet med skyddet bedömer Länsstyrelsen att det behövs ett nytt beslut med skärpta och kompletterande föreskrifter samt en skötselplan, se vidare under Upphävande av gällande beslut.

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets naturvärden är av angeläget allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i pågående markanvändning (skogsbruk).

Skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts för att kunna bevara områdets naturvärden långsiktigt. Vid reservatsbildning kan föreskrifter om begränsningar i markanvändning och föreskrifter om skötsel införas, och området får därigenom ett definitivt skydd.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de åtaganden som berör området såsom Natura 2000, den kommunala översiktsplanen och riksintresseområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (se även under "Upplysningar", sid 16 i detta beslut).

Det finns inte någon detaljplan eller några områdesbestämmelser för området.

Intresseprövning

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kapplasse har varit skyddat som naturreservat sedan 1971 med föreskrifter som reglerar den enskildes rätt att använda mark och vatten. I föreliggande beslut kompletteras föreskrifterna för att få ett ändamålsenligt skydd som tillgodoser syftet med reservatet.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. De inskränkningar som den enskilde drabbas av i och med att föreskrifterna

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

kompletteras vid ombildandet av reservatet får anses stå i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett ändamålsenligt reservatsskydd. Länsstyrelsen bedömer att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska uppnås och tillgodoses.

Konsekvensutredning

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244) utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Enligt 5 § samma förordning får en myndighet besluta om föreskrifter utan att genomföra en konsekvensutredning om det saknas skäl för att genomföra en sådan.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en utredning av föreskrifternas konsekvenser eftersom de kostnadsmässiga och andra konsekvenserna för allmänheten är mycket begränsade.

Upphävande av gällande beslut

Länsstyrelsen bedömer att det nya naturreservatet med dess syfte, föreskrifter och skötselplan, i allt väsentligt motsvarar förordnandet av det ursprungliga naturreservatet Kapplasse (dnr IIIR42-64). De ändringar av föreskrifterna som gjorts i föreliggande beslut innebär antingen förstärkningar av skyddet eller förtydliganden av föreskrifterna. I gällande beslut hänvisar föreskrifterna till en dispositions- och skötselplan. Någon sådan har dock aldrig fastställts. Hänvisningarna till dispositions- och skötselplan tas bort, då inskränkningar av grundläggande rättigheter ska framgå av beslutet.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna i gällande beslut behöver kompletteras för att uppnå syftet med skyddet. Genom att föreskrifterna i föreliggande beslut kompletteras och förstärks får området ett starkare skydd (se nedan under "Ändring av föreskrifter").

I den sydöstra delen av naturreservatet finns en åker som ingick i den yttre zonen (delområde B) i det gällande beslutet från 1971. Något explicit undantag för brukande av åkern finns inte i det beslutet, men heller inte något explicit förbud. Länsstyrelsen bedömer att avsikten med föreskrifterna inte var att förhindra att åkern brukades. För att förtydliga detta har ett undantag införts i föreskrifterna som medger normalt brukande av åkern.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

Undantag har också införts som möjliggör underhållsrensning av Askhamnsbäcken, efter tillstånd av reservatets förvaltare. Bäckens avleder vatten från Degerängens dikningsföretag som avvattnar mark söder om naturreservatet. Eftersom det i gällande beslut finns ett undantag för röjning och avverkning kring Askhamnsbäcken i samband med underhållsrensning, bedömer Länsstyrelsen att det införda undantaget enbart är ett förtydligande av föreskrifterna.

På samma sätt har undantag införts som möjliggör underhåll av befintlig väg, vägdike och ledning. Något explicit undantag för detta finns inte i det gällande beslutet. Länsstyrelsen bedömer dock att avsiktet med föreskrifterna inte var att förhindra sådant underhåll och för att förtydliga detta har dessa undantag införts.

I gällande beslut finns inga föreskrifter som förpliktigar markägare att tåla vissa intrång. I föreliggande beslut förpliktigas markägare att tåla uppmärkning av stigar samt utplacering av en enkel sittplats. Länsstyrelsen anser att dessa åtgärder motiveras av det utökade syftet enligt föreliggande beslut, som inkluderar att bevara ett besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och friluftsliv.

Föreskrifterna om vad allmänheten har att iaktta inom området upphävs i vissa delar. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna för allmänheten i gällande beslut är mer långtgående än vad som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen anser att ett upphävande av gällande beslut inte utgör ett avsteg från det skydd som har gällt sedan 1971. Genom att skogsbruk förbjuds inom ytterligare 27 ha får området dessutom ett betydligt starkare skydd än tidigare. Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om naturreservat (dnr IIIR42-64) daterat den 15 mars 1971 för att ersätta det med föreliggande beslut.

Ändring av föreskrifter

Följande ändring av A-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från 1971:

- Indelning av reservatet i två delområden (zoner) har tagits bort i och med att staten har betalat intrångsersättning till samtliga fastighetsägare i det tidigare delområdet B (yttre zonen). Detta innebär att samma föreskrifter gäller i hela reservatet.
- Förbud mot skogsbruksåtgärder har införts på ytterligare ca 27 ha (tidigare delområde B). Undantag för åtgärder vid underhåll av befintliga vägar (inklusive vägdiken) och ledningar har införts.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

- Förbudet mot skogsbruksåtgärder har skärpts för det tidigare delområde A genom att undantaget om borttagning av vindfällen tagits bort.
- Förbudet mot att spränga, schakta m.m. har skärpts genom att undantaget för att bedriva husbehovstäkt för underhåll av befintliga vägar har tagits bort (delområde B). Dessutom har förbud mot att dämna, dika eller på annat sätt föra bort vatten införts. Undantag för åtgärder vid underhåll av befintliga vägar (inklusive vägdiken) och ledningar har införts liksom åtgärder vid underhållsrensning av Askhamnsbäcken.
- Undantag har införts som möjliggör normalt brukande av åker. Något sådant undantag fanns inte explicit i det tidigare beslutet.
- Förbudet mot att anordna upplag har skärpts genom att undantaget som gäller i samband med avverkning och för skogsbrukets behov har tagits bort.
- Förbuden mot att anlägga vägar, stigar, byggnad, brygga etc. har utvidgats till att gälla även mast eller annan anläggning eller anordning. Förbudet mot att uppföra byggnad har skärpts genom att undantaget att uppföra eventuella erforderliga sanitära anordningar har tagits bort (delområde B). Förbudet mot att anlägga vägar har skärpts genom att undantaget som gäller för skogsbrukets behov har tagits bort (delområde B).
- Förbud mot att framföra motordrivet fordon har införts. Undantag dock för körning på vägar och parkeringsplatser, traktorväg (med vissa restriktioner), körning med banddriven mindre älgdragare eller liknande maskin med lågt marktryck för uttransport av fälld älg eller vildsvin samt körning nödvändig för normalt brukande av jordbruksmark.
- Förbud mot att använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel har införts.
- Förbud mot att tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen har införts. Undantag dock för normalt brukande av jordbruksmark.
- Förbud mot att sätta upp saltsten eller utfordra vilt (med undantag för stödåtgärd som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen) har införts.
- Förbud mot att införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras har införts.
- Förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang har införts.
- Förbud att upplåta plats för uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon har införts.
- Förbud mot jakt på fågel har införts i hela naturreservatet.

B-föreskrifter saknades i beslutet från 1971 och har nu lagts till och preciserats i text och kartor.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
KAPPLASSE

2016-11-18

12(24)

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

Följande ändring av C-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från 1971:

- Förbudet att göra upp eld har ändrats till ett förbud mot att göra upp eld eller grilla på annan än av Länsstyrelsen iordningställd plats.
- Förbudet mot att tälta har tagits bort.
- Förbudet att för längre tid lägga till med husbåt eller liknande intill området har tagits bort.
- Förbudet mot att på ett störande sätt använda radioapparat etc. har tagits bort.
- Begränsning har införts när det gäller insamling av insekter eller andra ryggradslösa djur.
- Förbud mot att medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur har införts.
- Förbud mot att sätta upp permanent markering, skylt eller liknande, eller göra inskrift, har införts.
- Förbud mot att utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande har införts.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för
 - åtgärder som rör traktorväg för vilken tillstånd lämnats enligt föreskrift A18 (se beslutskarta 2, bilaga 3),
 - åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken) markerade på beslutskarta 2, bilaga 3,
 - underhållsrensningar som är nödvändiga för Askhamnsbäckens funktion som avlopp i Degerängens torrlägningsföretag och för vilket tillstånd lämnats enligt föreskrift A19 (se beslutskarta 2, bilaga 3),
 - normalt brukande av åkersmark markerad på beslutskarta 2, bilaga 3,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, brygga, mast eller annan anläggning eller anordning,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - att då marken är tjälad, till 2,5 meters bredd på varsamt sätt använda traktorvägen, markerad på beslutskarta 2 (bilaga 3), för skogstransporter,
 - körning på vägar (se beslutskarta 2, bilaga 3),

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

- körning med banddriven mindre älgdragare eller liknande maskin med lågt marktryck för uttransport av fälld älg och vildsvin,
 - körning nödvändig för normalt brukande av åkermark markerad på beslutskarta 2, bilaga 3,
5. anordna upplag,
 6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
 7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen, med undantag för
 - normalt brukande av åkermark markerad på beslutskarta 2, bilaga 3,
 8. sätta upp eller upplåta plats för tavla, plakat, affisch, inskrift eller annan störande anordning,
 9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet, med undantag för
 - åtgärder som rör traktorväg för vilken tillstånd lämnats enligt föreskrift A18 (se beslutskarta 2, bilaga 3),
 - åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken) markerade på beslutskarta 2, bilaga 3,
 - åtgärder som är nödvändiga för Askhamnsbäckens funktion som avlopp i Degerängens torrlägningsföretag och för vilket tillstånd lämnats enligt föreskrift A19 (se beslutskarta 2, bilaga 3),
 - åtgärder nödvändiga för ett normalt brukande av åkermark markerad på beslutskarta 2, bilaga 3,
 - åtgärder nödvändiga för att kunna använda och underhålla ladan invid åkern (se beslutskarta 2, bilaga 3),
 10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

11. uppföra stängsel eller annan anordning på sätt som försvårar allmänhetens tillträde till reservatet eller del därav,
12. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,
13. utan Länsstyrelsens tillstånd upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang,
14. upplåta plats för uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon,
15. släppa ut avloppsvatten,
16. anlägga skjutbana,
17. bedriva jakt på fågel,
18. utan Länsstyrelsens tillstånd göra åtgärder som rör traktorväg markerad på beslutskarta 2, bilaga 3,
19. utan Länsstyrelsens tillstånd göra åtgärder som rör Askhamnsbäcken markerad på beslutskarta 2, bilaga 3.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt, förutom fågeljakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser, markering av stigar samt uppsättning av informationstavla eller informationsskyltar som berör reservatet,
2. åtgärder för att främja biologisk mångfald, såsom naturvårdsinriktad röjning/gallring/frihuggning samt skapande av död ved genom till exempel ringbarkning i områden enligt karta, bilaga 4,

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

3. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
3. gräva upp växter,
4. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för
- håvning eller plockning av enstaka individer för artbestämning,
5. medvetet störa djurlivet,
6. elda eller grilla på annan än av reservatsförvaltaren särskilt iordningställd plats,
7. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
8. framföra motordrivet fordon,
9. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande,
10. sätta upp permanent markering, skylt eller liknande, eller göra inskrift,
11. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- genomförande av vetenskapliga undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,

UPPLYSNINGAR

Naturreservatet Kapplasse bildades den 15 mars 1971 (dnr IIIR42-64). Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i balken, dvs. 7 kap. 4-6 och 30 §§.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Arbetarbladet.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken meddela dispens från föreskrift för naturreservatet.

Delar av reservatet utgör ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Naturreservatet ingår i ett område klassat som riksintresse för naturvård (1992) enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och ska därmed så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

Kapplasse gränsar till ett större havsområde (Bottenhavet) utpekad som riksintresse för yrkesfisket (2006) enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och har därmed ett långsiktigt skydd mot andra verksamheter som kan ha påtaglig negativ inverkan.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap kulturmiljölagen (1988:950).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Kapplasse med dess höga naturvärden samt säregna geologi är känd sedan länge och området har varit naturreservat sedan 1971. Reservatet är ett mycket populärt område för friluftsliv och rekreation året om. Naturreservatet ligger i en värdestrakt (Hållnäs-kusten) som är utpekad i den regionala strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006). Naturvärdena i värdestrakten är bl. a. knutna till lövrika strandskogar, kalkbarrskogar, rikkärr, örtrika sumpskogar, småsjöar samt grunda och avsnörda vikar.

Reservatet ingår i objektet Kapplasse (60.10), som i länets naturvårdsprogram (1987) bedömdes tillhöra klass I (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls bl. a. betydelsen av de geomorfologiska värdena samt de pågående geologiska processerna.

Det ursprungliga reservatet bestod av två delområden, A och B. Vid reservatsbildningen 1971 köptes delområde A av staten och i denna del infördes förbud mot skogsbruk (upparbetning av vindfällan var dock tillåtet). Delområde B berörde sju privatägda fastigheter och här var skogsbruk tillåtet. I beslutet står att ett förslag till skötselplan ska upprättas av Länsstyrelsen i samråd med markägarna. Ett sådant förslag togs fram av Domänverket i oktober 1978. Denna fastställdes dock aldrig. Naturreservatet förvaltades ursprungligen av Domänverket. I början av 1990-talet övertog Länsstyrelsen förvaltningen av naturreservatet.

Behovet av ett utvidgat formellt skydd av skogen samt en ändring av reservatets föreskrifter och fastställande av skötselplan aktualiserades då delar av området godkändes av Regeringen som ett Natura 2000-område år 2002 och en bevarandeplan för området fastställdes 2009.

År 2004 kom det in en anmälan om avverkning på en fastighet inom delområde B i reservatet; Sikhjälma 4:9. I samband med detta påbörjades kontakter med samtliga markägare inom reservatet för att försöka lösa markåtkomsten i detta delområde.

Kontakterna ledde till att avtal om intrångsersättning tecknades med markägarna för berörd del av Sikhjälma 4:9 år 2011. År 2012 tecknades intrångsavtal med markägarna till berörda delar av Sikhjälma 4:2, Sikhjälma 18:1 och Sikhjälma 19:1. Intrångsavtal om resterande delar av fastigheterna Sikhjälma 5:3, Sikhjälma 16:1 och Sikhjälma 24:1 blev klara under år 2013.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

Reservatsområdet har mätts in av Lantmäteriet och slutlig karta levererades år 2015 (bilaga 5).

Underlag till reservatets skötselplan har tagits fram av Amalina Natur och Miljö.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Tierps kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under mars 2016 förelagts att inom en tid av fem veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut remitterades under samma tid även till berörda myndigheter och organisationer.

Remissynpunkter

Yttranden utan erinran inkom från Hållnäs Älgskötselområde, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Försvarmakten, Skanova samt Svenska Kraftnät.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget om bildande av naturreservatet Kapplasse och delar i huvudsak bedömningen att det finns synnerliga skäl för att upphäva gällande beslut. Verket har dock synpunkter som rör föreslagna åtgärder i föreskrift B2 samt på kartbilaga 4 inom den zon som i gällande beslut benämns "A" och där det råder förbud mot avverkning, röjning samt skogsodling. Naturvårdsverket bedömer att det inte finns synnerliga skäl för att upphäva förbudet (genom att, som är föreslaget i föreskrift B2, tillåta röjning av bland annat rikkärr och andra öppna ytor) och vill därför att beslutsförslaget korrigeras. Till följd av detta har justeringar gjorts i beslut, skötselplan samt i kartbilagorna 4 och 6:1.

Lantmäteriet upplyser i sitt yttrande att fastigheten Sikhjälma 16:1 bytt ägare. Vidare påpekas att Samfälligheten Sikhjälma s:11 har många deläggande fastigheter, varför en kungörelse av reservatbeslutet rekommenderas. Lantmäteriet föreslår att beslutskartorna 2-4 samt kartbilaga 6.2 kompletteras med en upplysning om att den gröna linjen på kartunderlaget är den tidigare, på fastighetskartan felaktigt redovisade, reservatsgränsen, som inte stämmer med gällande beslutskarta. Dessa ändringar och förslag har inarbetats i text och kartbilagor. Lantmäteriet är positivt till att det i beslutet framgår att en inmätning av reservatet är gjord samt att den noggranna inmätningsskarta är bifogad som bilaga till beslutet.

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossienr: 0360-02-025

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget till ombildande av naturreservatet Kapplasse, men anser att strandlinjen är mindre väl lämpad som yttre gräns för naturreservatet.

Trafikverket påpekar i sitt yttrande att den allmänna vägen 783 måste kunna underhållas normalt och att reservatet inte får inkräkta på vägområdet. Länsstyrelsen vill därför förtydliga att Naturreservatets gräns är dragen så att både väg 783 samt tillhörande vägdike hamnar utanför reservatet. Enligt föreskrifterna A1 och A9 i beslutet finns dessutom undantag för åtgärder vid underhåll av vägar och vägdiken inom reservatet. Därmed är Länsstyrelsens bedömning att ytterligare åtgärder inte är nödvändiga för att trygga underhåll av väg 783.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) ser mycket positivt på att reservatet nu också får en skötselplan och att de höga geovetenskapliga värdena är belysta både i beslut och skötselplan. SGU saknar däremot bevarandemål för klapperstensfältens och strandvallarnas utseende (förutom areal och igenväxningsvegetation) och föreslår att det i texten införs något om behovet av att minimera risken att besökare flyttar stenar och bygger rösen. Dessutom föreslår SGU att det ska finnas möjlighet att lägga spänger över klapperfältet om de geovetenskapliga värdena riskerar att ta skada. SGU rekommenderar även att en annan referens används när det gäller jordartskartan. De förslagna ändringarna och kompletteringarna har så långt som möjligt inarbetats i reservatets skötselplan.

Tierps kommun har inget att invända mot reservatsbildningen. Kommunen lämnar däremot förslag på hur föreskrifter och skötselplan kan justeras för att gynna lekande fisk. Dels för att möjliggöra fiskvandring i Askhamnsbäcken och dels för att kunna iordningsställa jordbruksmarken för våröversvämningar och fiskelek (om det skulle bli aktuellt att inte längre bruka jordbruksmarken). Länsstyrelsen upplyser om att i de föreslagna föreskrifterna för området finns ingenting som förbjuder varken fiskvandring eller våröversvämningar. Relativt stora mängder fisk av olika arter vandrar redan nu, vid lämpligt flöde, uppför bäcken och diket för att komma till Skälsjön utanför reservatet. Många fiskar leker även i diket inom reservatet. Att aktivt dämna upp bäcken för att åkern ska bli översvämmad strider mot dess funktion som avlopp i dikningsföretaget och kommer inte att utföras. Några förtydliganden när det gäller fiskvandring har däremot gjorts under skötselområde "T" i områdets skötselplan.

Upplandsstiftelsen välkomnar Länsstyrelsens omarbetning av beslut och revidering av skötselplan för Kapplasse naturreservat. De mindre kompletteringar och ändringar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
KAPPLASSE

22(24)

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

som föreslås när det gäller reservatets skötselområden har beaktats och inarbetats i skötselplanens text samt i kartbilaga 4.

Jägareförbundet Uppsala län skriver i sitt yttrande att förbundet inser värdet av reservatet och har förståelse för de flesta av de föreskrifter som berör jakten i området. Däremot har förbundet invändningar mot att förbud mot jakt på fågel ska gälla generellt och vill därför att ett undantag under föreskrift A17 ska införas som tillåter jakt på sjöfågel under jaktsäsongen (hösten) längs reservatets kustlinje. Förbundet menar att merparten av reservatets besökare vistas i området under sommaren och att en konflikt mellan olika intressen därför inte är sannolik. Länsstyrelsen vill först förtydliga att i princip hela kustremsan inom reservatet ägs av Naturvårdsverket, varför ingen privat markägare påverkas av föreskriften (när det gäller sjöfågeljakt). Ingen sådan jakt har heller bedrivits eller efterfrågats under den tid som området varit reservat, alltså sedan 1971. Länsstyrelsens erfarenhet är att reservatet besöks flitigt under alla årstider. Om sjöfågeljakt tillåts så kan det därför under hösten bli en koncentration av jägare och besökare på reservatets stränder och klippor. Detta medför en ökad risk för incidenter. Länsstyrelsen anser att detta strider mot syftet med reservatet som bland annat är att "bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv". Syftet ska uppnås genom att "förvalta områdets anordningar så att allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och aktivt friluftsliv stimuleras, ...". Länsstyrelsen menar därför att ett undantag under föreskrift A17 för att tillåta jakt på sjöfågel inte är befogat.

Upplands botaniska förening finner det väl motiverat att det i beslutet ges möjlighet för speciella skyddsåtgärder för att gynna kärlväxten ryl. Föreningen är dock något undrande över det låga antalet rapporterade kärlväxter i rikkärret samt att arten skogsbräsma nämns i skötselplanen. Enligt föreningen är denna art mycket sällsynt i Uppland och är inte noterad från regionen. Då skogsbräsma inte finns upptagen i artlistan för reservatet utan endast är nämnd en gång i texten till skötselområde "A" i skötselplanen anser Länsstyrelsen därför att arten skogsbräsma kan strykas ur beskrivningen av området tills noggrannare inventering av arten har genomförts.

Entomologiska föreningen i Uppland är positiva till reservatet och ser med glädje att det i beslutet har införts en mildare variant av föreskriften som gäller insamling av insekter (föreskrift C4).

Därutöver har mindre ändringar av redaktionell karaktär gjorts i beslut och skötselplan.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
KAPPLASSE

2016-11-18

23(24)

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga 7.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Göran Enander. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johan von Knorring, länsassessor Annika Israelsson, antikvarie Lennart Swanström, planhandläggare Åsa Blomster, naturvårdsdirektör Lennart Nordvarg och naturvårdshandläggare Birgitta Svensson, föredragande.

Göran Enander

Birgitta Svensson

BILAGOR

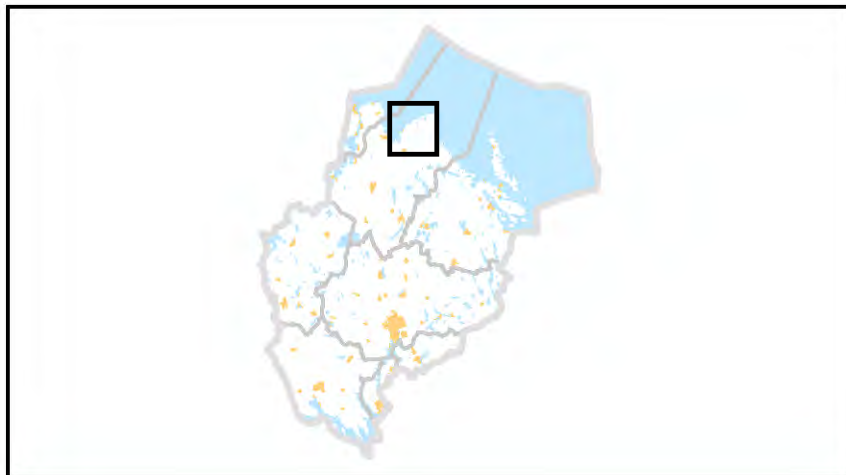
1. Översiktskarta
2. Beslutskarta 1
3. Beslutskarta 2
4. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning
5. Lantmäteriets inmätningsskarta, skala 1: 5 000
6. Skötselplan med bilagor
7. Hur man överklagar

2016-11-18

Dnr. 511-4467-11
Dossier: 0360-02-025

SÄNDLISTA

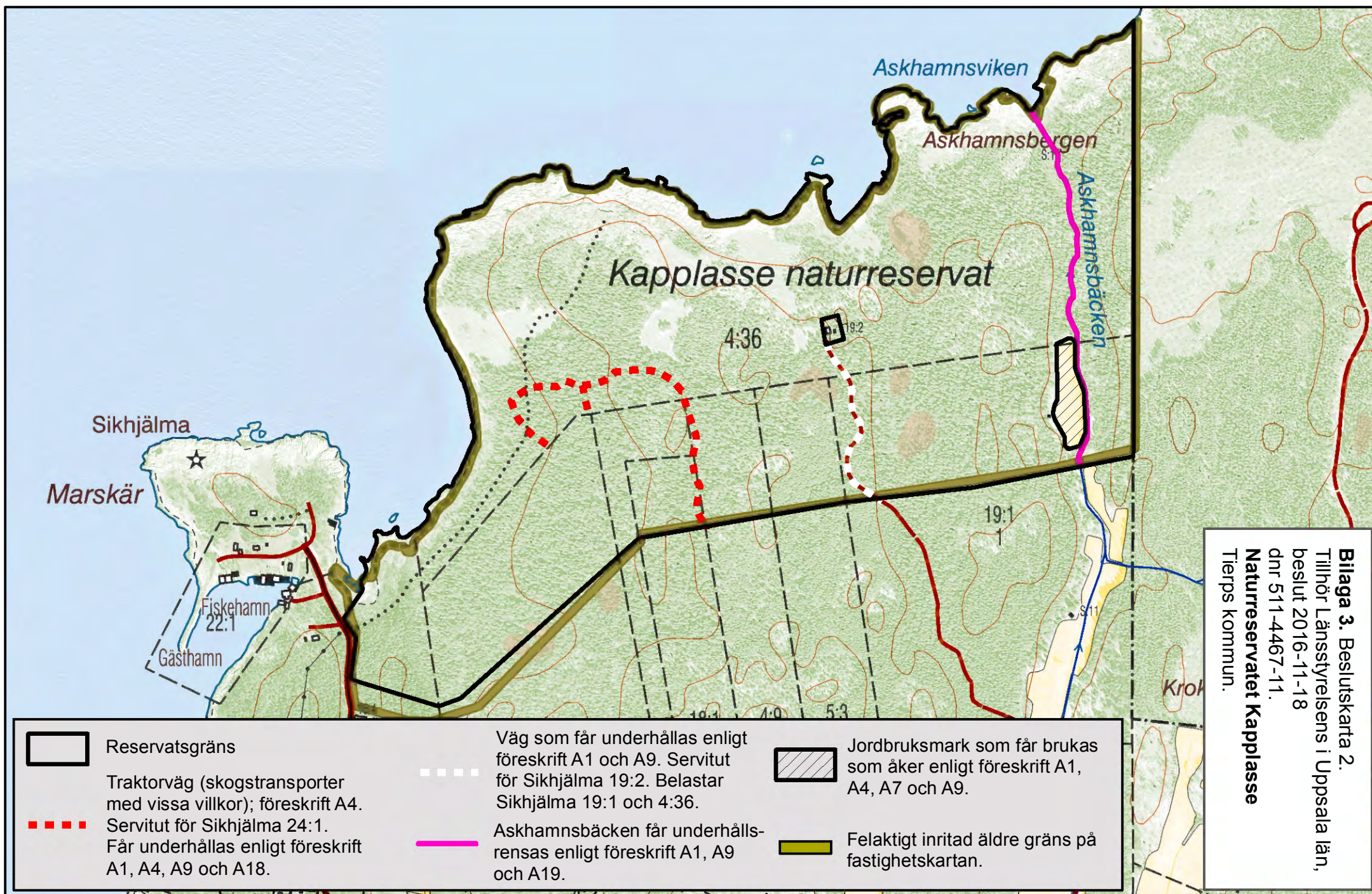
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 GÖTEBORG
Tierps kommun, 815 80 TIERP
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 UPPSALA
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Trafikverket, Ärendemottagningen, Box 810, 781 28 BORLÄNGE
Sjöfartsverket, Marknad, 601 78 NORRKÖPING
Kustbevakningen, Regionledning Nordost, Box 92028, 120 06 STOCKHOLM
Försvarmakten, exp-hkv@mil.se
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
Lantmäteriet, Box 986, 751 09 UPPSALA
Skanova, remisser-stockholm@skanova.se
Svenska Kraftnät, registrator@svk.se
Vattenfall Eldistribution AB, registratur.eldistribution@vattenfall.com
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, 753 17 UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen
Naturskyddsföreningen i Tierp, 819 61 SKÄRPLINGE
Upplands botaniska förening
Entomologiska föreningen i Uppland, 743 93 VATTHOLMA
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, 756 45 UPPSALA
Upplands Orienteringsförbund, k.anders.eriksson@telia.com
Jägareförbundet Uppsala län, Maskingatan 3, 195 60 ARLANDASTAD

Bilaga 1. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2016-11-18
dnr 511-4467-11.
Naturresevatet Kapplasse
Tierps kommun.

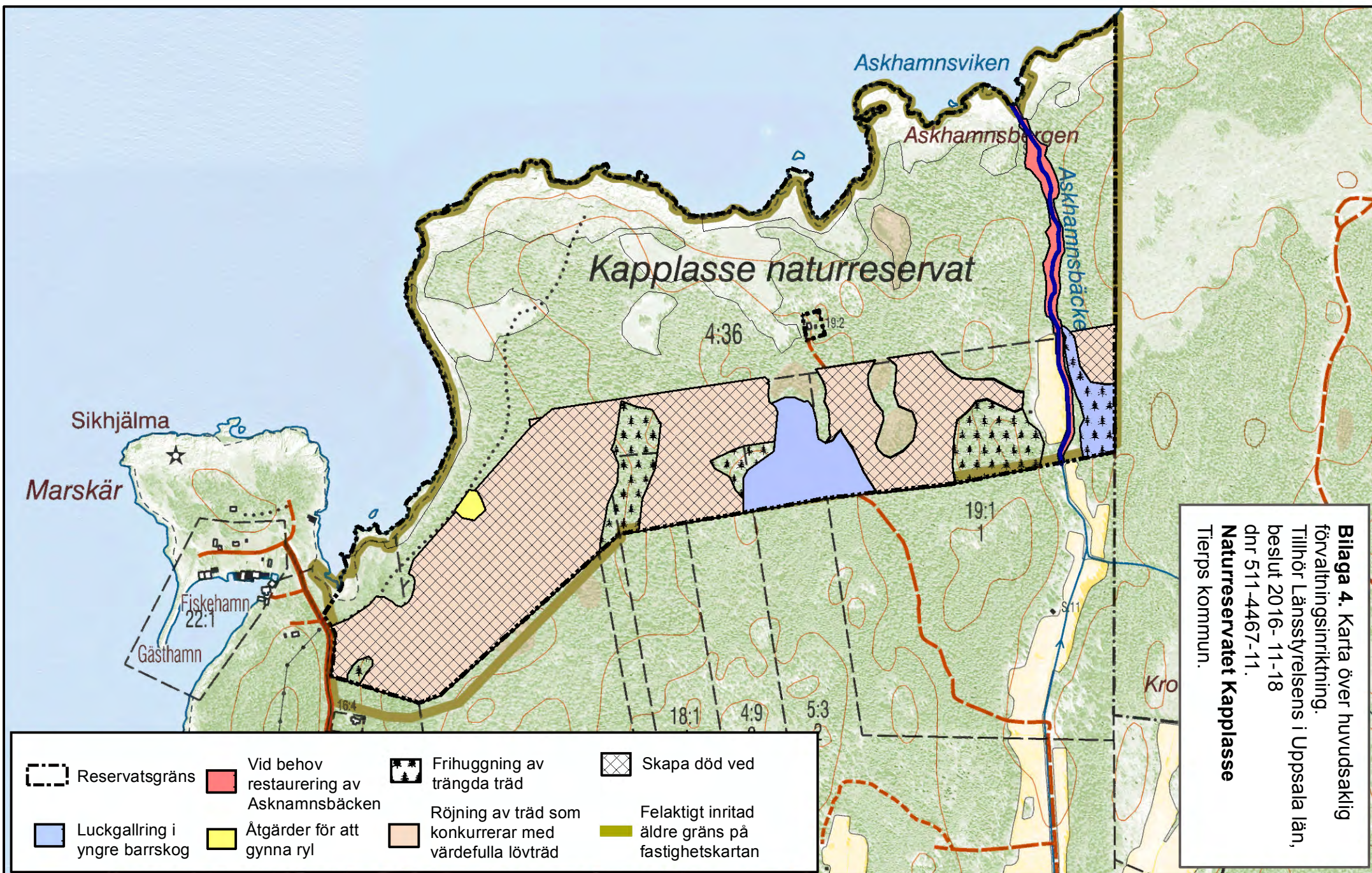

Bilaga 3. Beslutskarta 2.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2016-11-18
dnr 511-4467-11.
Naturreservatet Kapplasse
Tierps kommun.

Bilaga 4. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning. Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län, beslut 2016-11-18 dnr 511-4467-11. **Naturreservatet Kapplasse** Tierps kommun.

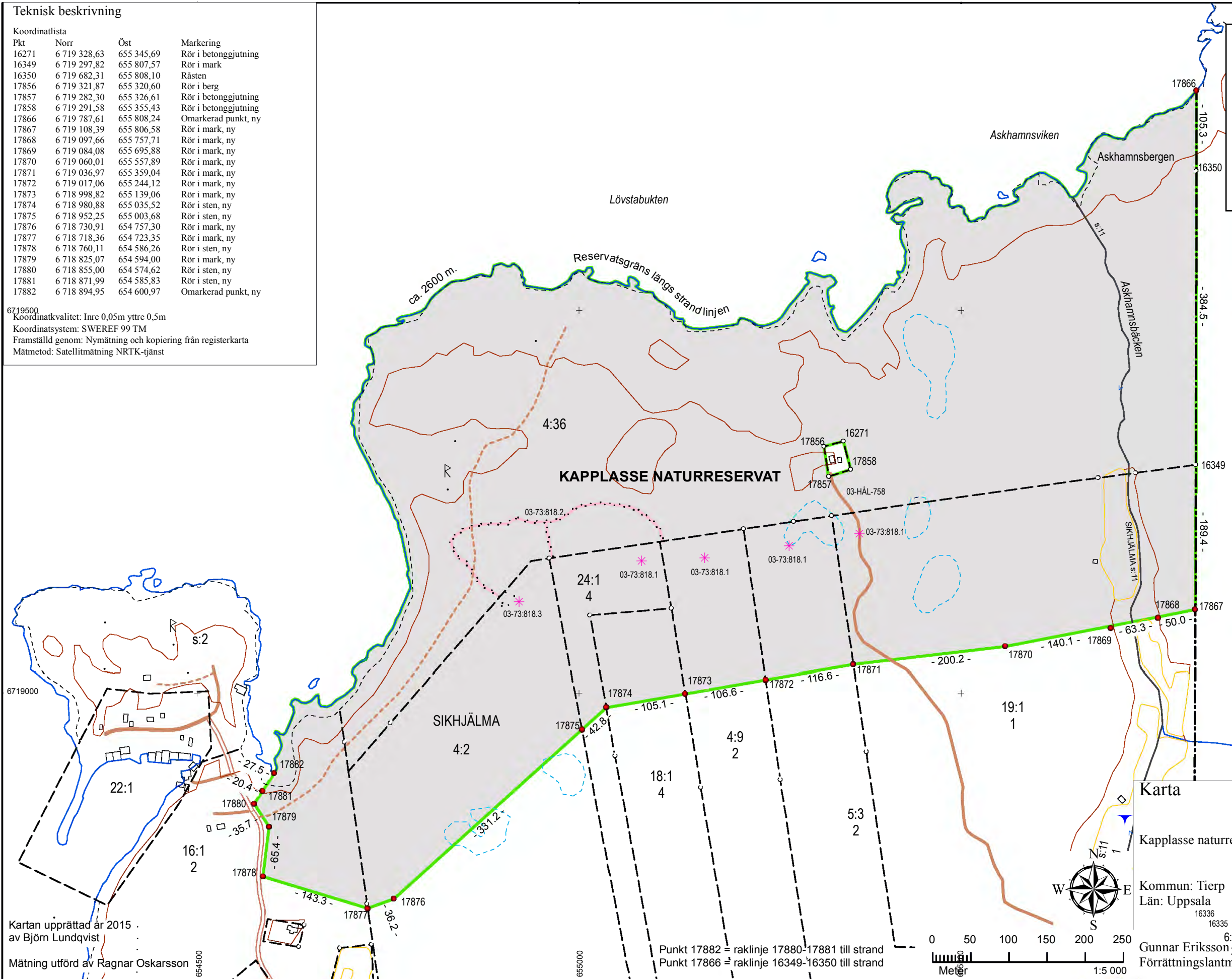
Teknisk beskrivning

Koordinatlista			
Pkt	Norr	Öst	Markering
16271	6 719 328,63	655 345,69	Rör i betonggiutning
16349	6 719 297,82	655 807,57	Rör i mark
16350	6 719 682,31	655 808,10	Råsten
17856	6 719 321,87	655 320,60	Rör i berg
17857	6 719 282,30	655 326,61	Rör i betonggiutning
17858	6 719 291,58	655 355,43	Rör i betonggiutning
17866	6 719 787,61	655 808,24	Omarkerad punkt, ny
17867	6 719 108,39	655 806,58	Rör i mark, ny
17868	6 719 097,66	655 757,71	Rör i mark, ny
17869	6 719 084,08	655 695,88	Rör i mark, ny
17870	6 719 060,01	655 557,89	Rör i mark, ny
17871	6 719 036,97	655 359,04	Rör i mark, ny
17872	6 719 017,06	655 244,12	Rör i mark, ny
17873	6 718 998,82	655 139,06	Rör i mark, ny
17874	6 718 980,88	655 035,52	Rör i sten, ny
17875	6 718 952,25	655 003,68	Rör i sten, ny
17876	6 718 730,91	654 757,30	Rör i mark, ny
17877	6 718 718,36	654 723,35	Rör i mark, ny
17878	6 718 760,11	654 586,26	Rör i sten, ny
17879	6 718 825,07	654 594,00	Rör i mark, ny
17880	6 718 855,00	654 574,62	Rör i sten, ny
17881	6 718 871,99	654 585,83	Rör i sten, ny
17882	6 718 894,95	654 600,97	Omarkerad punkt, ny

6719500
Koordinatkvalitet: Inre 0,05m yttre 0,5m
Koordinatsystem: SWEREF 99 TM
Framställd genom: Nymätning och kopiering från registerkarta
Mätmetod: Satellitmätning NRTK-tjänst

**Bilaga 5. Lantmäteriets
inmätningsskarta.**
Tillhör Länsstyrelsens i
Uppsala län,
beslut 2016-11-18,
dnr 511-4467-11.
**Naturreservatet
Kapplasse**
Tierps kommun

- Teckenförklaring**
- Naturreservat
 - Bestämmelesgränspunkt
 - Gränspunkt
 - Bilväg
 - Allmän väg, klass III
 - Öppenmark
 - Odlingssmark
 - Sankmark
 - Strandlinje
 - Bäck/Dike
 - Fastighetsgräns, gällande
 - Tätning outrett, gällande
 - Traktgräns, gällande
 - Fastighetsbeteckning, gällande
 - Servitut
 - Servitut
 - Samfällighet
 - Stig
 - Fast fornlämning, stort R
 - Byggnad

Karta

Aktbilaga KA
Ärendenummer: C1598
Orig.format: A3L

Kapplasse naturreservat (rev)

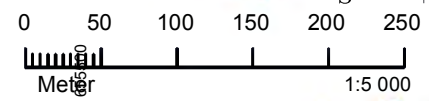
Kommun: Tierp
Län: Uppsala

Gunnar Eriksson
Förretningslantmätare

6:19

Kartan upprättad år 2015
av Björn Lundqvist
Mätning utförd av Ragnar Oskarsson

Punkt 17882 = raklinje 17880-17881 till strand
Punkt 17866 = raklinje 16349-16350 till strand

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
1(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

Skötselplan för naturreservatet

Kapplasse

Tierps kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	5
Administrativa data	5
Bestämmelser utöver reservatsbeslut	7
Naturvärdesbedömningar	8
Åtgärdsprogram för hotade arter	8
Allmän beskrivning	8
Historisk och nuvarande markanvändning	10
Områdets bevarandevärden	13
Biologiska värden	13
Geovetenskapliga värden	16
Kulturhistoriska värden	17
Värden för friluftslivet	17
Prioriterade bevarandevärden	18
Beskrivning av byggnader	18
KÄLLFÖRTECKNING	19
PLANDEL	21
Övergripande skötsel	21
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	21
Skötselområde A: Kalkpåverkad barrblandskog – 26,5 ha	21
Skötselområde B: Gles hållmarks- eller stenbunden skog - 8,6 ha	23
Skötselområde C: Ung tallskog - 2,1 ha	25
Skötselområde D: Blandsumpskog - 1,2 ha	26
Skötselområde E: Strandklippor, stenstränder och klapperstensfält – 13,7 ha	27
Skötselområde F: Yngre barrdominerad skog – 1,8 ha	29
Skötselområde G: Rikkärr – 0,4 ha	30
Skötselområde H: Primära strandskogar – 10,4 ha	31
Skötselområde I: Bäckmiljö med alskog – 0,7 ha	33
Anordningar för friluftslivet	35
Upplysningar	37
Bränder	37
Vägar och vägdiken	37
Rensning av diken	37
Jakt och fiske	37
Jordbruksmark	37
Byggnader	37
Fauna- och floravård	37
Fornlämningar	37
Kulturlämningar	38
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	38
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	38
BILAGOR	38
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	38

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Kapplasse är att:

- bevara ett oexploaterat kustområde som ur geologisk synpunkt är mycket värdefullt samt ett omväxlande kustlandskap som är starkt påverkat av landhöjningen,
- bevara landhöjningsskog, äldre barrskog och kalkbarrskog, geologiska bildningar och hydrologiska betingelser samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturmiljöer och arter enligt Natura 2000,
- återställa områden påverkade av skogsbruk till naturskog,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- ❖ förbjuda skogsbruk och exploaterande verksamheter,
- ❖ förvalta områdets landhöjningsskog, hållmarkstallskog och sumpskog genom naturlig dynamik,
- ❖ återställa naturskogsliknande skogar i de av sentida skogsbruk påverkade barrskogarna,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan
KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
4(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

- ❖ genomföra åtgärder som gynnar lövträd i lövrika bestånd,
- ❖ genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- ❖ förvalta områdets anordningar så att allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och aktivt friluftsliv stimuleras, samt att information om naturreservatet finns tillgänglig.

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Kapplasse
NVR ID:	2002410
Beteckning enligt Natura 2000:	Kapplasse SE0210231 (SCI-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv)
Kommun:	Tierp
Socken:	Hållnäs
Fastigheter:	Sikhjälma 4:36 Sikhjälma 4:2 (del av) Sikhjälma 4:9 (del av) Sikhjälma 5:3 (del av) Sikhjälma 16:1 (del av) Sikhjälma 18:1 (del av) Sikhjälma 19:1 (del av) Sikhjälma 24:1 (del av)
Markägare:	Staten, enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Samfällighet Sikhjälma S:11; Askhamnsbäcken (Avloppsdiken). Bildad vid laga skifte 1841, akt 03- HÅL-42 (se beslutslista 2, bilaga 3 i beslutet). Servitut för väg till förmån för fastigheten Sikhjälma 19:2; bildat vid avstyckning 1967, akt 03-HÅL-758. Belastar Sikhjälma 19:1 och Sikhjälma 4:36 (se beslutslista 2, bilaga 3 i beslutet).

Servitut för väg (befintliga utfartsvägar) till förmån för fastigheten Sikhjälma 4:36; bildat vid avstyckning och fastighetsreglering 1973, akt 03-73:818. Belastar Sikhjälma 4:2, 4:9, 5:3, 19:1 och 24:1.

Servitut för väg (skogstranporter med vissa villkor) till förmån för fastigheten Sikhjälma 24:1; bildat vid fastighetsreglering 1973, akt 03-73:818. Belastar Sikhjälma 4:36 (se beslutskarta 2, bilaga 3 i beslutet).

Servitut för färdsel (rätt att färdas över varandras skogsskiften) till förmån för fastigheterna Sikhjälma 4:9, 18:1 och 24:1; bildat vid hemmansklyvning 1908, akt 03-HÅL-122. Belastar Sikhjälma 4:9, 18:1 och 24:1.

Jakträtt / jakträttsupplåtelser.

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget på Hållnäshalvön, ca 2 km norr om Sikhjälma och 6 km nordväst om Hållnäs kyrka. Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga 1 i beslutet.

Gräns: Området har markerats med skraffering på beslutskarta 1, se bilaga 2 i beslutet.

Fastighetskarta (Sweref99): 67G1FN Storsand

Terrängkarta (Sweref99): 642 Hållnäs

Naturgeografisk region: Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)

Areal - reservatet: Totalt 66,6 hektar, varav landareal 65,0 ha och produktiv skogsmark 48,7 ha.

Areal – Natura 2000: Totalt 38,9 hektar. Se karta över Natura2000-område, Naturtyper, bilaga 6.2.

**Markslog och naturtyp
(ungefärliga arealer):**

Barrskog på fastmark, äldre än 100 år	15,7 ha
Grandominerad primärskog på fastmark	10,4 ha
Ört- och kalkrik granskog äldre än 100 år	10,6 ha

Barrskog på tunn jordtäckte med inslag av asp, äldre än 100 år	2,5 ha
Talldominerad hållmarksskog, äldre än 100 år	6,1 ha
Grandominerad blandskog, 40-60 år	1,8 ha
Ung tallskog (< 40 år) på fastmark	2,1 ha
Bäckmiljö med alskog	0,7 ha
Löv- och blandsumpskog	1,2 ha
Strandklippor, stenstrand och klapperstensfält	13,7 ha
Rikkärr	0,4 ha
Småvatten, avsnörda havsvikar	0,2 ha
Åker	0,9 ha
Öppen gräsmark	0,3 ha

Naturtyper enligt Natura 2000

(hela reservatet; se karta, bilaga 6.2):

Sten- och grusvallar (1220)	2,1 ha
Vegetationsklädda havsklippor (1230)	0,2 ha
Rikkärr (7230)	0,4 ha
Hållmarkstorräng (8230)	5,6 ha
Taiga (9010) *	17,1 ha
Landhöjningsskog (9030) *	3,2 ha
Näringsrik granskog (9050)	23,2 ha
Lövsumpskog (9080) *	0,9 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Bestämmelser utöver reservatsbeslut

Delar av reservatet utgör ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Naturresevatet ingår i ett område klassat som riksintresse för naturvård (1992) enligt 3 kap 6 § miljöbalken och ska därmed så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Kapplasse gränsar till ett större havsområde (Bottenhavet) utpekad som riksintresse för yrkesfisket (2006) enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och har därmed ett långsiktigt skydd mot andra verksamheter som kan ha påtaglig negativ inverkan.

2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap kulturmiljölagen (1988:950).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Naturvärdesbedömningar

Reservatet ingår i objektet Kapplasse (60.10), som i länets naturvårdsprogram (1987) bedömdes tillhöra klass I (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls bl. a. betydelsen av de geomorfologiska värdena samt de pågående geologiska processerna.

I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens regionala strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006) ingår naturreservatet i värdetrakten Hållnäs-kusten. Värdetrakten karakteriseras bl. a. av lövrika strandskogar, kalkbarrskogar, rikkärr, örtrika sumpskogar, småsjöar samt grunda och avsnörda vikar.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för Rikkärr, Kalktallskogar samt Bevarande av violgubbe.

Allmän beskrivning

Naturreservatet Kapplasse är beläget på Hållnäs halvöns nordvästra sida i direkt anslutning till havet, ca 2 km norr om Sikhjälma och 6 km nordväst om Hållnäs kyrka.

Reservatsområdet utgörs av en flack, ca 12 meter hög, öst-västlig bergrygg. Större delen av de norra och västra sluttningarna ner mot havet utgörs av skoglösa hållmarker och klapperstensfält (stentorg). Det största och bäst utbildade stentorget

inom reservatet ligger i områdets västra del och har en yta av ca två hektar. Sydsluttningen är huvudsakligen täckt av morän, bevuxen med granskog.

Berggrunden består i stort sett enbart av grårod stockholmsgranit. Den har genom tektoniska rörelser blivit rik på sprickor och förklyftningar vilket gör att den lätt bryts sönder och vittrar. Berget påverkas av vågabrasion, isskruvning och frostsprängning vilket medför att stycken bryts loss. Därefter rullas och slipas de av vågrörelsen och lyfts slutligen av landhöjningen utom räckhåll för havet och bildar klapperstensfält. Den lättvittrade berggrunden är tillsammans med landhöjningen de viktigaste förutsättningarna för klapperstensfältens uppkomst. Stentorgsbildning och landhöjning pågår fortfarande i området. Förutom klapperstensfält finns här också flera äldre strandvallar parallellt med den nuvarande stranden.

Längs reservatets stränder finns även partier med vegetationsfattiga strandklippor och stenstränder. På klipporna växer gott om olika lavar samt enstaka kärlväxter som till exempel strandglim. Klapperstensfältens vegetation domineras av skorplavar. Längst i öster, vid Askhamnsbäckens utlopp i havet, finns kraftiga bestånd med havtorn på vilka bland annat havtornsticka växer.

Landhöjningen har också gett upphov till naturligt föryngrade primärskogar närmast havet i vissa delar av reservatet. Dessa landhöjningsskogar består av i princip orörda blandskogar som är första generationens skog efter det att marken steg upp ur havet. I takt med att landhöjningen alltjämt fortgår så skapas ny primärskog.

Övriga delar av reservatet består huvudsakligen av grandominerade, delvis kalkpåverkade, skogar på moränmark. Skogsmarken består till största delen av blåbärsgranskog. Markvegetationen är bitvis örtrik med arter som grönyxne, grönpörla, nästrot och skogsknipprot. I vissa partier finns gott om död ved medan den döda veden upparbetats i andra delar. På granlångor växer bland annat ullticka och doftskinn. På äldre granar finns arter som violettgrå tagellav och kattfotslav. Enstaka äldre lövträd finns spridda i granskogen och på dessa har arter som korallblylav, stuplav och aspgelélav noterats.

I partier med tunnare jordtäckning växer främst hällmarkstallskog med enstaka torrakor och högstubbar. Gamla vindpinade, senvuxna martallar kryper ut på klipporna mot havet.

En igenväxande avsnörd havsvik i form av en mindre göl finns i områdets östra del. I gölen förekommer kransalger och blodigel. Gölen omges av rikkärr med typiska mossor.

Vissa kulturhistoriska lämningar finns i områdets västra del. Där finns ett gränsmärke, en stensättningsliknande lämning samt en så kallad tomtning som bedömts som fornlämning. Längs en av stigarna kan man även se en välbevarad kolbotten med tillhörande kolarkojegrund.

Kapplasse har också mycket höga värden för friluftslivet. Reservatet genomkorsas av flera stigar och området är flitigt utnyttjat året om.

Historisk och nuvarande markanvändning

Markområdet har stigit ur havet under de senaste århundradena. Successivt har olika typer av vegetation etablerats och skogsmark täcker nu en stor del av reservatet. Till stor del har denna mark inte brukats annat än extensivt och det är möjligt att skogsbete tidigare förekommit. Rester av en kolbotten med tillhörande kolarkojegrund i reservatets västra del tyder på att området nyttjats för koltillverkning genom milning. Lämningar efter en så kallad tomtning påvisar att trakten sedan lång tid tillbaka även används som bas för fiske och jakt. Askhamnsbäcken i områdets östra del har grävts ut och avvattnar de åkrar som ligger söder om reservatet samt den åker som ingår i reservatet. Dessa åkrar är gamla och kan ses redan på häradskartan från 1860-talet (bild 1). Sammantaget tyder detta på att trakten under lång tid har använts för både jordbruk, jakt, fiske och visst skogsbruk i samband med koltillverkning.

Området är skyddat som naturreservat sedan 1971. Reservatet har tills nu varit indelat i två delar; den del som låg närmast havet (delområde A) där rationellt skogsbruk varit förbjudet enligt reservatsföreskrifterna ("*förbjudet att utföra avverkning, röjning eller skogsodling; vindfällerna får dock bortföras...*"), medan det i delområde B, som fungerade mer som en skyddszon, var tillåtet att bedriva normalt skogsbruk ("*... får normalt skogsbruk bedrivas, men bör bedrivas med naturvårdshänsyn...*"). Det gällande beslutet har därigenom inneburit att mängden död ved i delar av reservatet är låg då vindfällerna tagits ut från området. Avverkning och skogsplantering har på senare tid skett i reservatets södra del, skötselområde C och F.

Landhöjningens effekter illustreras på de två kartbilderna nedan. Etthundra år skiljer bilderna åt. På häradskartan från 1860-talet (bild 1) kan man bl. a. se att Marskär är en friliggande ö och hundra år senare (bild 2) finns landförbindelse samt bilväg och hus på den f.d. ön. Den plats där parkeringen till naturreservatet idag är placerad låg på 1860-talet under havsytan. Man kan även se att rikkärret på 1860-talet var en liten havsvik som hundra år senare inte längre har någon förbindelse med havet (markerad

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
11(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

med röd fyrkant i respektive karta). Beslutscharta 1, se bilaga 2 i beslutet, visar hur området ser ut idag.

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen

Bild 1: Häradskartan från 1860-talet. Reservatsgränsen är inritad med svart linje. Kartbilden är lite skev på grund av att den består av två kartor som inte riktigt går att passa ihop. Röda fyrkant markerar det som så småningom blir ett rikkärr.

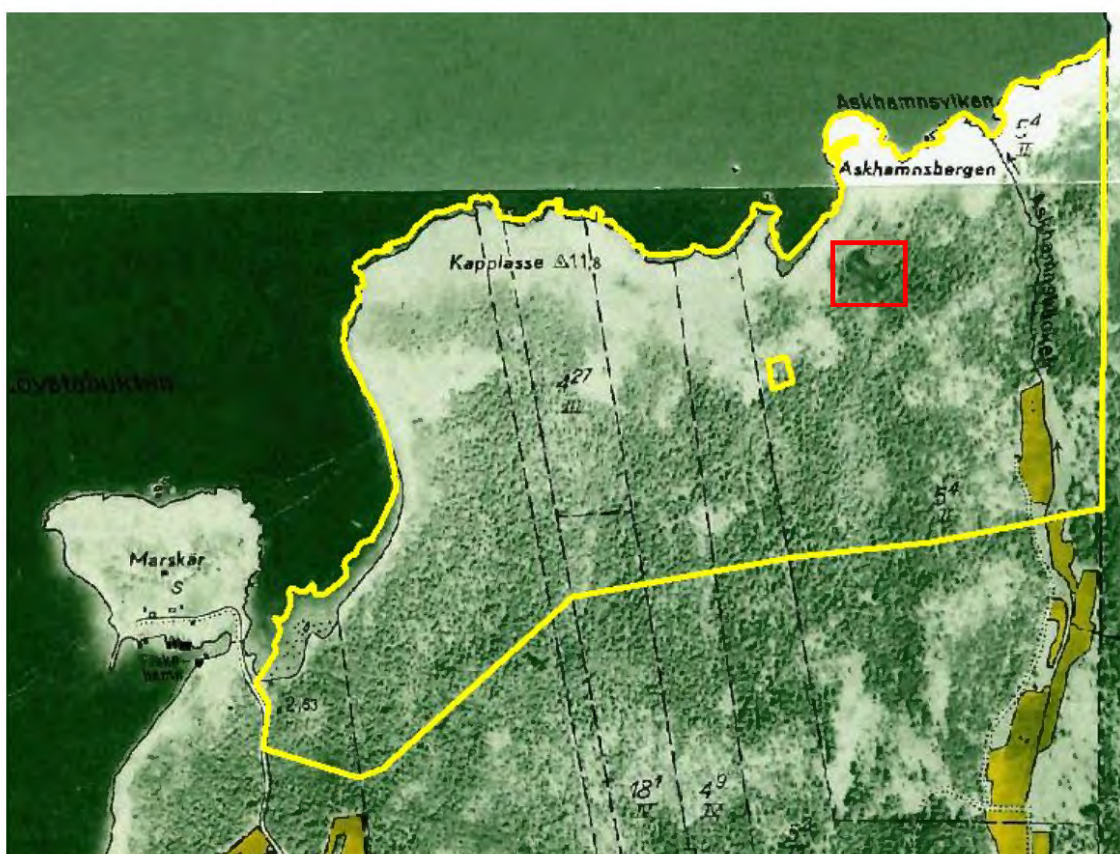
LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
12(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen

Bild 2: Ekonomiska kartan från 1952. Reservatsgränsen är inritad med gul linje. Röd fyrkant markerar rikkärret som för hundra år sedan var en havsvik.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna)

De biologiska naturvärdena är främst knutna till äldre barnaturskog, kalkbarrskog, landhöjningsskog, död ved samt äldre träd.

I reservatet förekommer ett flertal skyddsvärda arter. Hitintills är 28 rödlistade arter och ytterligare 25 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom området. I de grandominerade, kalkpåverkade skogarna växer krävande marksvampar som violgubbe, duvspindling, kopparspindling, kungsspindling, barrviolspindling, blåfotad fagerspindling, äggspindling och odörspindling samt fyrflikig jordstjärna. Även orkidéer som till exempel grönkulla, knärot, tvåblad, skogsknipprot och nästrot trivs här. En fördjupad svampinventering kan ge fler fynd av naturvårdsintressanta arter. I ett mindre område utmed en av stigarna har den nu allt mer sällsynta kärlväxten ryl påträffats.

På gamla granar har de av skogsbruk missgynnade arterna violettgrå tagellav och garnlav noterats. Bitvis finns gott om död ved, på granlågor växer till exempel gransotdyna, doftskinn, ullticka och gränsticka. Det finns även naturvärden kopplade till asp t.ex. arter som ädellav, aspgelélav och läderlappsav. På hällmarkerna finns en del gamla tallar och i barken på några av dem finns gnagspår efter skalbaggen reliktböck. Enstaka observationer av större vattensalamander har också gjorts i hällkar inom reservatet.

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Actitis hypoleucos</i>	drillsnäppa		
<i>Camprimulgus europaeus</i>	nattskärva		
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder		F

Groddjur

<i>Triturus cristatus</i>	större vattensalamander	§	A
---------------------------	-------------------------	---	---

Skalbaggar

<i>Nothorhina muricata</i>	reliktböck	NT	s
----------------------------	------------	----	---

Övriga ryggradslösa djur

Hirudo medicinalis blodigel

Kärlväxter

Angelica archangelica ssp. *Littoralis* strandkvanne

Brachypodium sylvaticum lundskafting

Carex pulicaris loppstarr VU

Chimaphila umbellata ryl EN s

Chrysosplenium alternifolium gullpudra

Coeloglossum viride grönkulla § s

Dactylorhiza incarnata

ssp. *incarnata* ängsnycklar §

Dactylorhiza maculata ssp. *Fuchsii* skogsnycklar §

Daphne mezereum tibast s

Deschampsia bottnica gultåtel

Epipactis helleborine skogsknipprot § s

Equisetum variegatum smalfräken

Fraxinus excelsior ask EN

Goodyera repens knärot NT, § s

Hepatica nobilis blåsippa (§) s

Hippophaë rhamnoides havtorn

Lathyrus vernus vårärt s

Moneses uniflora ögonpyrola s

Neottia nidus-avis nästrot § s

Neottia ovata tvåblad § s

Paris quadrifolia ormbär s

Pyrola chlorantha grönpyrola s

Sanicula europaea sårläka s

Silene uniflora strandglim

Mossor

Calliergon giganteum stor skedmossa i

Campylium stellatum guldspärrmossa i

Orthotrichum gymnostomum asphättemossa

Plagiomnium elatum bandpraktmossa i

Plagiomnium ellipticum kärrpraktmossa

Rhytidiadelphus triquetrus kranshakmossa

Scorpidium scorpioides korvskorpionmossa i

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
15(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Lavar

<i>Acrocordia cavata</i>	liten punktlav		
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garmlav	NT	s
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgå tagellav	NT	s
<i>Calicium denigratum</i>	blanksvart spiklav	NT	s
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	s
<i>Collema nigrescens</i>	läderlappsav	NT	s
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	NT	s
<i>Felipes leucopellaeus</i>	kattfotslav		s
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav		
<i>Lecidea lapicida</i>	grå skivlav		
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		s
<i>Megalaria grossa</i>	ädellav	EN	s
<i>Microcalicium disseminatum</i>	ärgspik		
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav		s
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav		s
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav		s
<i>Protopannaria pezizoides</i>	gytterlav		s
<i>Sclerophora peronella</i>	liten blekspik	VU	s

Svampar

<i>Camarops tubulina</i>	gransotdyna	NT	
<i>Cantharellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp		s
<i>Cortinarius barbaricus</i>	blåfotad fagerspindling	VU	s
<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling	VU	s
<i>Cortinarius cupreorufus</i>	kopparspindling	VU	s
<i>Cortinarius elegantior</i>	kungsspindling	NT	s
<i>Cortinarius fervidus</i>	roströdskevig spindling		
<i>Cortinarius glaucopus</i>	strimspindling		s
<i>Cortinarius hircynicus</i>	barrviolspindling	NT	
<i>Cortinarius limonius</i>	eldspindling		
<i>Cortinarius malicorius</i>	grönköttig spindling		
<i>Cortinarius meinhardii</i>	äggspindling	NT	s
<i>Cortinarius muscivorus/russeoides</i>	odörspindling	NT	
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling		s
<i>Cortinarius picea</i>	barrskogsfagerspindling		
<i>Cortinarius sanguineus s. lat.</i>	blodspindling		
<i>Cortinarius venetus</i>	olivspindling		s
<i>Cystostereum murrayi</i>	doftskinn	NT	s
<i>Geastrum quadrifidum</i>	fyrflikig jordstjärna	NT	s

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Båverns gränd 17

TELEFON 010-22 33 00 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/uppsala

<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU	s	P
<i>Hydnellum peckii</i>	skarp dropptaggsvamp		s	
<i>Hygrophorus erubescens</i>	besk vaxskivling			
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk		s	
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	s	
<i>Phellinus hippophaecola</i>	havtornsticka			
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	s	
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	s	
<i>Phellodon tomentosus</i>	trattaggsvamp			
<i>Ramaria flava s. lat.</i>	gul fingersvamp		s	
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT	s	
<i>Sarcodon imbricatus</i>	fjällig taggsvamp		s	

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
i = Indikatorart för rikkärr enligt Sundberg (2006)
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

- CR = Critically endangered Akut hotad
EN = Endangered Starkt hotad
VU = Vulnerable Sårbar
NT = Near threatened Nära hotad
DD = Data deficient Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Kapplasse har betydande geovetenskapliga värden. I området kan man studera hur havets omdanande krafter och landhöjningen kontinuerligt påverkar landskapet. Här finns bland annat väl utbildade klapperstensfält, hållmarker och landhöjningsskog.

Bergrunden består i stort sett enbart av grårod stockholmsgranit. Den har genom tektoniska rörelser blivit rik på sprickor och förklyftningar vilket gör att den lätt bryts ned och vittrar. Berget påverkas av vågabrasion, isskrivning och frostsprängning vilket medför att stycken bryts loss. Därefter rullas och slipas de av vågrörelsen för att slutligen lyftas av landhöjningen utom räckhåll för havet och bildar klapperstensfält. Den lättvittrade bergarten är (tillsammans med landhöjningen) sålunda den viktigaste förutsättningen för klapperstensfältens uppkomst. Stentorgsbildning och landhöjning pågår fortfarande i området.

I de inre delarna av reservatet består jordmånen huvudsakligen av sandig morän där urberget på sina håll kommer i dagen och bildar hållmarker. Moränen innehåller dessutom, åtminstone bitvis, kalk vilket medför en speciell, kalkgynnad flora.

Kulturhistoriska värden

I reservatets västra del finns, enligt RAÄ Fornlämningsregister, vissa kulturhistoriska lämningar. Ett gränsmärke (RAÄ-nummer Hållnäs 214), en stensättningsliknande lämning (RAÄ-nummer Hållnäs 215) samt en så kallad tomtning som bedömts som fornlämning (RAÄ-nummer Hållnäs 225) är belägna på klipporna samt på det stora klapperstensfältet (se markering på karta 6.1).

Enligt Riksantikvarieämbetets definition är en tomtning en lämning efter en strandnära byggnad av enklare karaktär i maritim miljö och består av vallar eller murar kring en golvyta. Att den i reservatet belägna tomtningen bedömts som fornlämning innebär att den antas ha tillkommit före 1850.

Längs en av stigarna genom skogen kan man även se en välbevarad kolbotten med tillhörande kolarkojegrund (RAÄ-nummer Hållnäs 223). Stigen går mellan kolbotten och kojgrunden (se markering på karta 6.1).

Värden för friluftslivet

Reservatet har mycket höga värden för friluftslivet. Området är lättillgängligt, den allmänna vägen till Sikhjälma fiskehamn går utmed kanten av reservatet. Invid vägen finns en parkeringsplats samt en informationsskylt och från parkeringsplatsen leder en markerad stig ut till Kapplasseklippan. Inom reservatet finns även flera ommarkerade stigar.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	landhöjningsskog, äldre barrskog, kalkbarrskog, geologiska bildningar																													
Strukturer:	gamla barrträd, solexponerad tall och asp, död ved, klapperstensfält, strandklippor, stenstränder																													
Växt-, svamp- och djursamhällen:	svampar knutna till död ved, lavar på gamla barrträd och asp, mykorrhizasvamp																													
Arter:	<table><tr><td><i>Chimaphila umbellata</i></td><td>ryl</td></tr><tr><td><i>Camarops tubulina</i></td><td>gransotdyna</td></tr><tr><td><i>Cortinarius barbaricus</i></td><td>blåfotad fagerspindling</td></tr><tr><td><i>Cortinarius caesiocanescens</i></td><td>duvspindling</td></tr><tr><td><i>Cortinarius cupreorufus</i></td><td>kopparspindling</td></tr><tr><td><i>Cystostereum murayi</i></td><td>doftskinn</td></tr><tr><td><i>Gomphus clavatus</i></td><td>violgubbe</td></tr><tr><td><i>Megalaria grossa</i></td><td>ädellav</td></tr><tr><td><i>Phellinus ferrugineofuscus</i></td><td>ullticka</td></tr><tr><td><i>Alectoria sarmentosa</i></td><td>garmlav</td></tr><tr><td><i>Bryoria nadvornikiana</i></td><td>violettgrå tagellav</td></tr><tr><td><i>Collema nigrescens</i></td><td>läderlappslav</td></tr><tr><td><i>Collema subnigrescens</i></td><td>aspgelélav</td></tr><tr><td><i>Triturus cristatus</i></td><td>större vattensalamander</td></tr></table>		<i>Chimaphila umbellata</i>	ryl	<i>Camarops tubulina</i>	gransotdyna	<i>Cortinarius barbaricus</i>	blåfotad fagerspindling	<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	kopparspindling	<i>Cystostereum murayi</i>	doftskinn	<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	<i>Megalaria grossa</i>	ädellav	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	<i>Alectoria sarmentosa</i>	garmlav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgrå tagellav	<i>Collema nigrescens</i>	läderlappslav	<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	<i>Triturus cristatus</i>	större vattensalamander
<i>Chimaphila umbellata</i>	ryl																													
<i>Camarops tubulina</i>	gransotdyna																													
<i>Cortinarius barbaricus</i>	blåfotad fagerspindling																													
<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling																													
<i>Cortinarius cupreorufus</i>	kopparspindling																													
<i>Cystostereum murayi</i>	doftskinn																													
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe																													
<i>Megalaria grossa</i>	ädellav																													
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka																													
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garmlav																													
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgrå tagellav																													
<i>Collema nigrescens</i>	läderlappslav																													
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav																													
<i>Triturus cristatus</i>	större vattensalamander																													
Friluftsliv:	naturupplevelse																													
Geologiska värden:	landhöjningsprocesser klapperstensfält																													

Beskrivning av byggnader

Intill åkern så står en lada. Den får underhållas och nödvändiga röjningar i direkt anslutning till den får utföras. Skötseln är inte reglerad av reservatsbeslutet. Ladans läge framgår av bilaga 6.1.

Fastigheten Sikhjälma 19:2 med ett torp och uthus utgör en enklav inom reservatsområdet och berörs inte av reservatföreskrifterna.

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- Art Databanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Aronsson, G. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe (*Gomphus clavatus*). Naturvårdsverket Rapport 5638, december 2006.
- Arup, U. & Hultengren, S. 1999. *Megalaria grossa* – ädellav. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Domänverket. 1975. *Dispositions- och skötselplan för Kapplasse Naturresevat*. Naturvårdsenheten vid Domänverket, Östra regionförvaltningen. Linköping.
- Edqvist, M. & Janson, O. 2006. *Ryl* – *Chimaphila umbellata*. Information om rödlistade kärlväxter. SBF, WWF & Artdatabanken. Tillgänglig på http://www.sbf.c.se/www/upl/files/rylsbf_56.pdf
- Ehnström, B. 1999. *Nothorina muricata* – reliktböck. Artfaktablad 2010-04-27. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Hermansson, J. & Hultengren, S. 1999. *Bryoria nadvornikiana* – violettgrå tagellav. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Jacobsson, S. 2002. *Cortinarius mussivus* – odörspindling. Artfaktablad 2005-06-17. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Larsson, K.-H. 1997a. *Gomphus clavatus* – violgubbe. Artfaktablad 2006-06-16. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Larsson, K.-H. 1997b. *Phellinus nigrolimitatus* – gränsticka. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Lingdell, P.-E. & Gärdefors, U. 2005. *Hirudo medicinalis* – blodigel. Artfaktablad 2006-05-15. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (objekt 60.10). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Moberg, R. & Hultengren, S. 1999a. *Collema nigrescens* – läderlappslav. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Moberg, R. & Hultengren, S. 1999b. *Collema subnigrescens* – aspgelélav. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Naturvårdsverket. 1991. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
- Naturvårdsverket. 1992. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
- Nilsson, S. G. & Tjernberg, M. 2010. *Actitis hypoleucos* – drillsnäppa. Artfaktablad 2010-06-10. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Nitare, J. & Larsson, K.-H. 1997. *Cystostereum murayi* – doftskinn. Artfaktablad 2006-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Nitare, J. (red.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984. Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Persson, C., 1986: Jordartskartan (samt beskrivning) 13I Österlövsta SV, skala 1:50 000. Sveriges geologiska undersökning Ae 77.
- Riksantikvarieämbetet, 2014. Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning, version 4.1.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
20(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

- Stridvall, A. & Stridvall, L. 2005. *Cortinarius venetus* – olivspindling. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Ståhl, P. 1997. *Chimaphila umbellata* – ryl. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Sundberg, S. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr inklusive arterna gulyxne *Liparis loeselii* (NT), kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* (NT) och större agatsnäcka *Cochlicopa nitens* (EN). Naturvårdsverket Rapport 5601.
- Sunhede, S. 2010. *Geastrum quadrifidum* – fyrflikig jordstjärna. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.
- Tibell, L. & Hultengren, S. 1999. *Sclerophora peronella* – liten blekspik. Artfaktablad 2010-01-19. Art Databanken, SLU, Uppsala.

Opublicerade skrifter

Länsstyrelsen i Uppsala län. 2009. Bevarandeplan för Natura 2000-område Kapplasse SE0210231.

Digitala källor

Art Databanken, Artfaktablad. <http://www.artfakta.se/GetSpecies.aspx?SearchType=Advanced>

Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>.

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala generalstabskarta. Bladnamn Lövsta J243-99-1, kartlagd 1878

Lantmäteriets digitala härads-karta. Bladnamn Kniven J112-99-12, kartlagd 1859-1863

Lantmäteriets digitala härads-karta. Bladnamn Fågelsundet J112-99-13, kartlagd 1859-1863

Lantmäteriets digitala Ekonomiska karta Sikhjälma J133-13I3c55, kartlagd 1952

Lantmäteriets digitala Ekonomiska karta Rossholm J133-13I4c55, kartlagd 1952

Lantmäteriets digitala Fastighetskarta från 2013

SGU digital karta, 2005. Berggrundsgeologisk kartdatabas – lokal nivå.

PLANDEL

Övergripande skötsel

Målsättningen med skötseln i reservatet är att bibehålla och skapa ett landskapsavsnitt där naturliga processer till stor del ska få verka. Skogsmarken skall bli rik på gamla träd och död ved av olika typer och i olika nedbrytningsstadier. Samtidigt skall de större stigarna i området underhållas, vilket kommer att främja allmänhetens möjligheter till rika naturupplevelser.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i nio skötselområden. För avgränsning av områdena A-I, se skötselområdeskarta, bilaga 6.1. Bevarandemålen ska följas upp med hjälp av målindikatorer som anges i en uppföljningsplan.

Skötselområde A: Kalkpåverkad barrblandskog – 26,5 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga (9010), Näringsrik granskog (9050),
Lövsumpskog (9080).

Beskrivning: Skötselområdet är uppdelat i åtta delområden och består av gammal och medelålders barrblandskog, som är något äldre i den högre liggande delen än i den lägre. Gran dominerar, men inslaget av tall är stort. Här finns även björk samt mindre bestånd av aspar och enstaka klibbalar. Genom området går några små fuktdrag och i områdets västra del finns några stråk som är starkt kalkpåverkade.

I skötselområdet förekommer en hel del örter. Vissa partier är rikare och här växer arter som t.ex. blåsippa, sårläka, vårärt och ängsnycklar som visar att marken är kalkrik. Örtrikedomen minskar emellertid med höjden över havet. I de kalkpåverkade områdena finns även gott om kalkgynnade mykorrhizasvampar, till exempel de rödlistade arterna violgubbe, duvspindling, kopparspindling, kungsspindling, barrviolspindling, äggspindling, odörspindling samt blåfotad fagerspindling. Även arter som till exempel skarp dropptaggsvamp, olivspindling och anisspindling finns i de kalkrika partierna i skötselområdets västra del.

Större delen av områdets fältskikt domineras dock av blåbär, lingon, linnéa, grönpyrola och ekorrbär. Den skyddsvärda och prioriterade kärlväxten ryl växer utmed ett avsnitt av stigen ut mot

2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

klippan Kapplasse. I fuktdrågen förekommer lite rikare flora med inslag av örter som gullpudra och kärrfibbla. Bottenskiktet domineras starkt av husmossa och väggmossa samt kranshakmossa.

Skötselområdet är på många håll påverkat av gallringar och uttag av vindfällan. Trots tydlig påverkan från skogsbruk så förekommer en del gamla granar (120-åriga träd är inte ovanligt) och en och annan vindfällad gran. På de äldre granarnas stammar växer gott om de ganska krävande lavarna gammelgranslav och kattfotslav och på minst två gamla granar i områdets västra del växer den skyddsvärda violettgrå tagellaven. Här har även den av skogsbruk missgynnade arten garnlav noterats.

Viss mängd död ved förekommer i form av äldre granlångor centralt i den västra halvan av reservatet och på några av dessa växer de skyddsvärda och prioriterade arterna gransotdyna, doftskinn och ullticka. I skötselområdet, särskilt i det stora delområdets centrala del, finns även naturvärden kopplade till asp, till exempel asphättemossa samt de skyddsvärda och prioriterade arterna ädellav, aspgelélav och läderlappslav.

Bevarandemål: Arealen taiga (9010) uppgår till minst 3,1 ha, arealen näringsrik granskog (9050) uppgår till minst 22 ha och arealen lövsumpskog (9080) uppgår till ca 0,1 ha. Skötselområdet utgörs av gammal grandominerad, flerskiktad barrnaturskog med gott om stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. I området ska det förekomma partier med asp, björk och sälg.

Ett stort antal naturvårdsintressanta arter som är knutna till äldre barrskog samt kalkbarrskog förekommer kontinuerligt i skötselområdet, till exempel arterna violettgrå tagellav, duvspindling, blåfotad fagerspindling, kungsspindling, kopparspindling, barrviolspindling och violgubbe. Likaså arter knutna till gamla barrträd och död ved, till exempel de prioriterade arterna garnlav, gransotdyna, doftskinn och ullticka samt aspgelélav, läderlappslav och ädellav, som är knutna till asp. Dessutom finns ryl på minst en växtplats i skötselområdet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
23(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselområde A: Kalkpåverkad barrblandskog

Skötselåtgärder: Löpande:

A1: Åtgärder för att gynna den hotade kärlväxten ryl, till exempel genom att avverka enskilda träd, kan göras vid behov (i det område som är markerat med "A1a" på skötselkartan, bilaga 6.1).

Vid behov ska även död ved, både liggande och stående, skapas. Träd som konkurrerar med värdefulla lövträd, framför allt asp, ringbarkas eller fälls (detta gäller inom områden som är markerade med "A1" på skötselkartan, bilaga 6.1).

Bortröjd och fälld ved lämnas i området.

I övrigt inga åtgärder.

A2: Inga åtgärder.

Skötselområde B: Gles hållmarks- eller stenbunden skog - 8,6 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga (9010).

Beskrivning: Skötselområdet är uppdelat i åtta delområden. Det utgörs huvudsakligen av talldominerad hållmarksskog (B1; ca 6,1 ha). I området ingår också gles, stenbunden skog som ofta har stort inslag av asp och gran (B2; ca 2,5 ha). Fältskiktet är dåligt utvecklat, men

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
24(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

blåbär, lingon, kruståtel och fårsvingel förekommer. Bottenskiktet domineras av väggmossa, renlavar och, direkt på klippor och sten, olika skorplavar, främst ut släktena *Lecidea* och *Porpidia*.

Plockhuggning har skett i området, men påverkan från skogsbruk är inte särskilt omfattande och ligger långt tillbaka i tiden. Här växer gott om senvuxna (långsamtväxande) och ganska gamla tallar samt aspar och en och annan gammal gran. Här finns också död ved, både i form av torrträd och lågor. På gamla aspar förekommer en rik lavflora, bland annat den hotade aspgelélaven. På minst en torrtall längst i öster växer den skyddsvärda blanksvarta spiklaven och den likaledes skyddsvärda och prioriterade violettgrå tagellaven är funnen på minst en gammal gran i ett av de centrala delområdena.

Skötselområde B1: Hällmarkstallskog

Bevarandemål: Arealen taiga (9010) uppgår till minst 8,6 ha. Skötselområdet utgörs av gammal, gles barrnaturskog med rikliga mängder död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor, främst av tall men även av andra trädslag. Gamla aspar och granar förekommer i delområde B2 och naturvårdsintressanta arter som aspgelélav, blanksvart spiklav och violettgrå tagellav finns i området.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
25(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

Skötselåtgärder: Löpande:

B1a, B2a: Røj bort eller ringbarka de enstaka träd som är på väg att växa direkt in i kronorna på gamla tallar och aspar i områden markerade på skötselkartan (bilaga 6.1). Bortröjd ved lämnas i området.

I övrigt inga åtgärder.

B1b, B2b: Inga åtgärder.

Skötselområde B2: Stenbunden asprik skog

Skötselområde C: Ung tallskog - 2,1 ha

Beskrivning: Området består av en tät ungskog av tall, ca 30-40 år. Någon enstaka björk och gran förekommer, men talldominansen är mycket stor. Fältskiktet domineras av kruståtel och bottenskiktet av väggmossa.

Bevarandemål: Målet är att området utvecklas mot naturskogsartad tallskog med lövinslag samt gott om död ved i olika nedbrytningsstadier.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
26(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselåtgärder: Restaurering:

Hugg upp luckor/gläntor runt tallar med potential i barrskogen. Det ökar variationen i beståndet och gör att en del tallar får en större volymtillväxt och även blir solexponerade. Övriga träd skall även fortsättningsvis trängas så beståndet börjar självgallra och de överlevande träden blir senvuxna. De avverkade tallarna lämnas kvar i området efter åtgärden. Åtgärden kan göras i etapper.

Därefter lämnas området utan åtgärder.

Skötselområde C: Ung tallskog

Skötselområde D: Blandsumpskog - 1,2 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga (9010), Lövsumpskog (9080).

Beskrivning: Området utgörs av blandsumpskogar i två delområden. Trädskiktet är varierat både vad gäller ålder och trädslagssammansättning. På bland annat gamla granar växer krävande lavar såsom kattfotslav och garnlav. Död ved, i allmänhet ganska klen, förekommer i stor omfattning.

Bevarandemål: Arealen taiga (9010) uppgår till ca 0,4 ha och arealen lövsumpskog (9080) uppgår till ca 0,7 ha. Skötselområdet utgörs av gammal naturskogsartad sumpskog med gott om död ved i olika

nedbrytningsstadier. I hela skötselområdet är det gott om gamla, grova träd och här finns inga spår av sentida avverkningar. Området saknar hydrologisk påverkan från diken eller annan markavvattning.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

Skötselområde E: Strandklippor, stenstränder och klapperstensfält – 13,7 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Sten- och grusvallar (1220), Vegetationsklädda havsklippor (1230), Hällmarkstorräng (8230).

Beskrivning: Skötselområdet består av exponerade strandklippor och klapperstensfält (fyra delområden E1; ca 11,7 ha) samt en mindre areal stenstrand (två delområden E2; ca 2,0 ha). I området finns bara några enstaka vindpinade tallar, björkar och granar samt någon asp och fältskiktet är i stort sett begränsat till små springor mellan stenarna. Några arter som anpassat sig till denna miljö är till exempel strandglim, gultåtel, fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, fackelblomster och vänderot.

Här är det i stället skorplavarna som dominerar. Närmast stranden kan man hitta saltlav, strandangelav, strandvägglav och vägglav tillsammans med den ofta dominerande grå skivlaven *Lecidea lapicida*. Lite högre upp blir inslaget av kartlavar stort och mest iögonfallande av dessa är just kartlav samt fjällkartlav. Större vattensalamander är observerad i hällkar i området. Vid utloppen från reservatets våtmarker och Askhamnbäcken växer orkidén ängsnycklar.

Bevarandemål: Arealen sten- och grusvallar (1220) uppgår till minst 2,1 ha, arealen vegetationsklädda havsklippor (1230) till minst 0,2 ha och arealen hällmarkstorräng (8230) till minst 5,6 ha. Skötselområdet utgörs av naturligt öppna klipphällar, stenstränder och klapperstensfält. Den perenna vegetationen består av gräs och örter, till exempel gultåtel, strandråg, strandkvanne, strandglim, tjärblomster, gul fetknopp och styvmorsviol.

Klapperstensfält och strandvallar ska vara orörda och ska så långt som möjligt skyddas från ingrepp och åverkan som till exempel att stenar flyttas och att det byggs rösen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

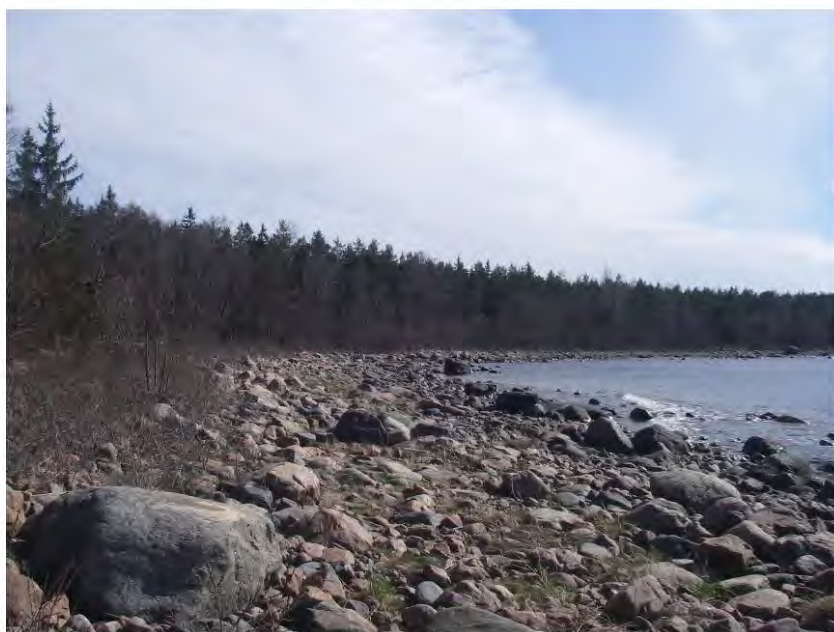
2016-12-18

BILAGA 6
28(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

Skötselområde E1: Strandklippor och klapperstensfält

Skötselområde E2: Stenstränder

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
29(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselåtgärder: Löpande: Om ingrepp och/eller åverkan gjorts på klapperstensfält och stenvallar så bör området återställas så snart som möjligt. I de fall då de geovetenskapliga värdena riskerar att ta skada bör spänger läggas ut över klapperstensfälten.

I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde F: Yngre barrdominerad skog – 1,8 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av två delområden i den östra delen av reservatet. Delområdet som ligger längst i sydost (F1) domineras av gran med inslag av tall samt spridda lövträd som asp och björk. Granen är sannolikt planterad. I delområdet som ligger längre åt nordväst (F2) är inslaget av tall betydligt högre och bitvis är här även gott om björk.

Bevarandemål: Målet är att området utvecklas mot naturskogsartad barrblandskog med rik förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier. Arealen barrdominerad barrskog med ett tydligt lövinslag uppgår till minst 1,8 hektar.

Skötselområde F: Yngre barrdominerad skog

Skötselåtgärder: Restaurering:
F1: Hugg upp mindre luckor/gläntor där barrskogen är tät. Detta ökar variationen i beståndet och gör att en del träd får en större volymtillväxt och även blir solexponerade. Røj/gallra bort eller

2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

ringbarka träd som tränger eller hotar att tränga äldre lövträd. Övriga träd skall även fortsättningsvis trängas så beståndet börjar självgallra och de överlevande träden blir senvuxna. De avverkade träden lämnas i området efter åtgärden. Därefter lämnas området utan åtgärder.

F2: Inga åtgärder.

Skötselområde G: Rikkärr – 0,4 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Rikkärr (7230).

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av ett rikkärr med öppet vatten i reservatets östra del. Här har blodigel samt kransalger noterats och i kärret kring vattenspegeln växer rikkärrsvegetation, till exempel stor skedmossa, bandpraktmossa, korvskorpionmossa och trådstarr.

Skötselområde G: Rikkärr

Bevarandemål: Arealen rikkärr (7230) är minst 0,4 ha. Skötselområdet består av ett öppet rikkärr som är opåverkat av diken. Det finns inga stora förekomster av igenväxningsarter som vass, älgört och blåttåtel, men det är artrikt vad beträffar typiska rikkärrsmossor, t ex stor skedmossa, bandpraktmossa och korvskorpionmossa.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

Skötselområde H: Primära strandskogar – 10.4 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga (9010), Landhöjningsskog (9030),
Näringsrik granskog (9050).

Beskrivning: Skötselområdets fyra delområden utgörs av naturlig primärskog, d.v.s. första generationen skog som etablerat sig efter att marken stigit upp ur havet till följd av landhöjningen. Som regel etablerar sig olika lövträd först och till de allra första hör havtorn, rönn, klibbal samt ask. Dessa buskar och träd förekommer närmast vattnet. Så småningom blir dessa arter utkonkurrerade av björk, asp och gran, när landet stiger ytterligare.

Området är obetydligt påverkat av mänskligt brukande och kan därför kallas naturskog. I vissa delar av området är asp det dominerande trädslaget, medan gran dominerar i andra. Genom området går några små fuktdråg och i det västra delområdet finns två mindre, avsnörda havsvikar som åtminstone periodvis är vattenfyllda (av sötvatten). Dessa kommer troligtvis att växa igen på grund av landhöjningen och övergår då till att bli små kärr. I det västra delområdet finns också några stråk som är starkt kalkpåverkade och här växer gott om kalkgynnade örter, t.ex. grönkulla, tvåblad, nästrot och sårläka samt de skyddsvärda mykorrhizasvamparna kopparspindling, kungsspindling, barrviolspindling, äggspindling och blåfotad fagerspindling.

Skogen i det nordvästra delområdet har varit etablerad i gissningsvis 150 år och här finns mycket höga naturvärden, främst knutna till gamla aspar (till exempel de skyddsvärda och prioriterade arterna ädellav och aspgelélav) och till död ved. Viss mängd död ved förekommer i form av granlågor och på minst en av dessa växer de hotade och prioriterade arterna doftskinn och ullticka. På åtminstone en gammal gran i detta delområde växer de skyddsvärda arterna garnlav och violettgrå tagellav. Även mindre vanliga lavar som korallblylav, stuplav och bårdlav har noterats på lövträd i skötselområdet.

I det östra delområdet, på kanten till ett översilat kärr, växer den skyddsvärda arten loppstarr.

2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselområde H: Primära strandskogar

Bevarandemål: Arealen taiga (9010) uppgår till minst 4,6 ha, arealen landhöjningsskog (9030) uppgår till minst 3,0 ha och arealen näringsrik granskog (9050) uppgår till minst 1,0 ha. Skötselområdet utgörs av opåverkad, naturskogsartad, flerskiktad primärskog med riklig förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier samt gamla och grova träd. I naturtypen 9030 ska lövinslaget bitvis dominera.

Ett stort antal naturvårdsintressanta arter som är knutna till äldre barrskog, kalkbarrskog och asp förekommer i skötselområdet, till exempel de prioriterade arterna violettgrå tagellav, garnlav, kopparspindling, blåfotad fagerspindling, doftskinn, ullticka, aspgelélav och ädellav.

De avsnörda havsvikarna utvecklas naturligt mot skogliga våtmarker som är opåverkad av diken.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselområde I: Bäckmiljö med alskog – 0.7 ha

Skötselområde I: Bäckmiljö med alskog

Beskrivning: Genom reservatet rinner Askhamnsbäcken, en liten bäck som är vattenförande året runt och därför kan fungera för vandrande fisk. Den övre halvan av bäcken är kraftigt urgrävd, men detta till trots liknar vattendraget mer en bäck än ett dike tack vare en grusig och stenig botten samt ett lopp som inte är spikrakt. Under våren, så länge flödet tillåter, vandrar gädda, abborre och mört upp i bäcken för att leka. De flesta simmar ända till Skärsjön, som ligger utanför naturreservatet, men viss lek förekommer även i diket intill åkern i

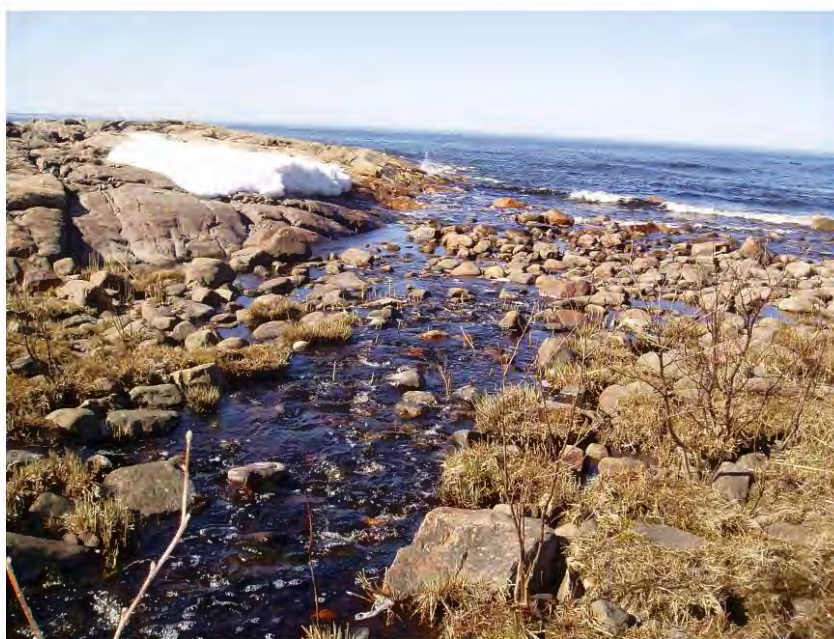
2016-12-18

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

reservatet. Under år 2006 genomfördes mindre biotopvårdsåtgärder för att underlätta fiskvandringen, bland annat lades en sten tillbaka i bäcken.

Längs bäckens nedre del växer en mindre areal taiga (9010) och en alsumpskog med träd som är runt 100 år. Här finns även inslag av ask ner mot havet (sannolikt förklaring till namnet Askhamnsviken/bäcken). Längst ut mot havet rinner vattnet över ett klapperstensparti och mellan stenarna växer orkidén ängsnycklar.

Bevarandemål: Bäck med bitvis slingrande lopp och delvis omgiven av gammal alskog samt taiga (9010; areal ca 0,1 ha). Onaturliga vandringshinder saknas och fisk ska kunna vandra upp i bäcken för att leka när flödet är nog och vattenståndet i havet gynnsamt. Nedre delen av bäcken kantas av alar i olika åldrar och det finns gott om död ved i form av lågor, torrträd och högstubbar i olika nedbrytningsstadier i skötselområdet. Enstaka lågor ligger i och över bäcken.

Skötselområde I: Bäckmiljö med alskog. Askhamnsbäckens utlopp i havet

Skötselåtgärder: Restaurering:

Vid behov får restaurering av vattendraget göras. Det kan då handla om att återställa botten eller plocka bort/lägga i enstaka stenar.

Vid behov:

Bäcken fungerar som avlopp till Degerängens torrlägningsföretag och får därför underhållsrensas. I samband med en eventuell rensning så kan vegetation behöva röjas bort längs bäcken. Borttröjd ved lämnas i så fall i området.

Utöver detta lämnas området utan åtgärder.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 6.1 för friluftsanordningarnas läge.

Beskrivning: För friluftslivet finns idag en parkeringsplats för åtta bilar invid väg 783 som går utmed den västra kanten av reservatet. Flera stigar, varav en är markerad, genomkorsar området. En reservatsskylt finns vid parkeringen och ytterligare en informationsskylt finns i direkt anslutning till reservatet.

Bevarandemål: Parkeringsplatsen är väl underhållen. Den stig som leder från parkeringen ut till klippan Kapplasse samt ytterligare en stig i området är markerade och väl underhållna. På några ställen går stigarna över blöt mark och där finns spänger utlagda. Övriga stigar förblir omarkerade. Vid Kapplasseklippan finns en enkel bänk/sittplats.

Vid parkeringsplatsen finns en väl underhållen reservatsskylt med karta över området samt information som berättar om naturreservatet. Ytterligare en väl underhållen reservatsskylt finns i direkt anslutning till reservatet. Reservatsgränsen är tydligt markerad i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer.

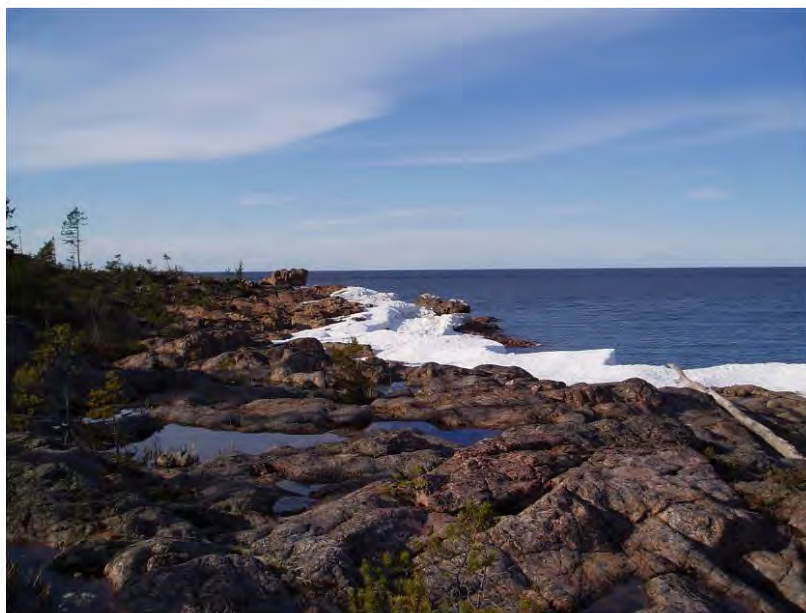
LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
36(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier nr 0360-02-025

Friluftsliv: Kapplasseklippan och havet

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Markera den stig som löper tvärs igenom reservatet, från parkeringen och österut.
- Markera den reviderade reservatsgränsen med färg på träd samt med hörnstolpar.
- En enkel bänk/sittplats anordnas vid Kapplasseklippan.

Löpande:

- Parkeringsplatsen städas och underhålls regelbundet.
- Stigar, spänger och stigmarkeringar underhålls vid behov.
- Informationsskyltar underhålls och byts ut vid behov. Informationen vid parkeringsplatsen uppdateras vid behov.
- Rågången röjs och reservatsgränsen underhålls vid behov.
- Bänken/sittplatsen vid Kapplasseklippan underhålls vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Vägar och vägdiken

Befintliga körvägar och vägdiken inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras. För underhåll och röjning av traktorvägen i reservatets norra del krävs samråd med reservatets förvaltare.

Rensning av diken

Askhamnsbäcken fungerar som avlopp till Degerängens torrlägningsföretag och får underhållsrensas vid behov. Nödvändiga röjningar utmed bäcken får då utföras. Åtgärderna görs i samråd med reservatets förvaltare. Övriga diken får inte rensas.

Jakt och fiske

Jakt, med undantag av fågeljakt, får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakttorn och siktgator får inte uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt får inte ske inom reservatet. Fiske får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning.

Jordbruksmark

Den åker som ingår i reservatet får brukas utan andra restriktioner än att bekämpningsmedel inte får användas. Nödvändiga röjningar i direkt anslutning till åkern får utföras i de fall då vegetationen på ett negativt sätt skuggar denna.

Byggnader

Ladan invid åkern får underhållas. Skötseln är inte reglerad i reservatsbeslutet. Nödvändiga röjningar i direkt anslutning till ladan får utföras.

Fauna- och floravård

Åtgärder till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras av förvaltaren eller på uppdrag av förvaltaren.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950). För åtgärder som rör fornlämningar krävs samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

Kulturlämningar

För åtgärder som rör kulturlämningar krävs samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärder överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

BILAGOR

- 6.1 Skötselområdeskarta, skala 1: 4 500
- 6.2 Karta över naturtyper enligt Natura 2000, skala 1: 6 500

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Nedanstående tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Kapplasse som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

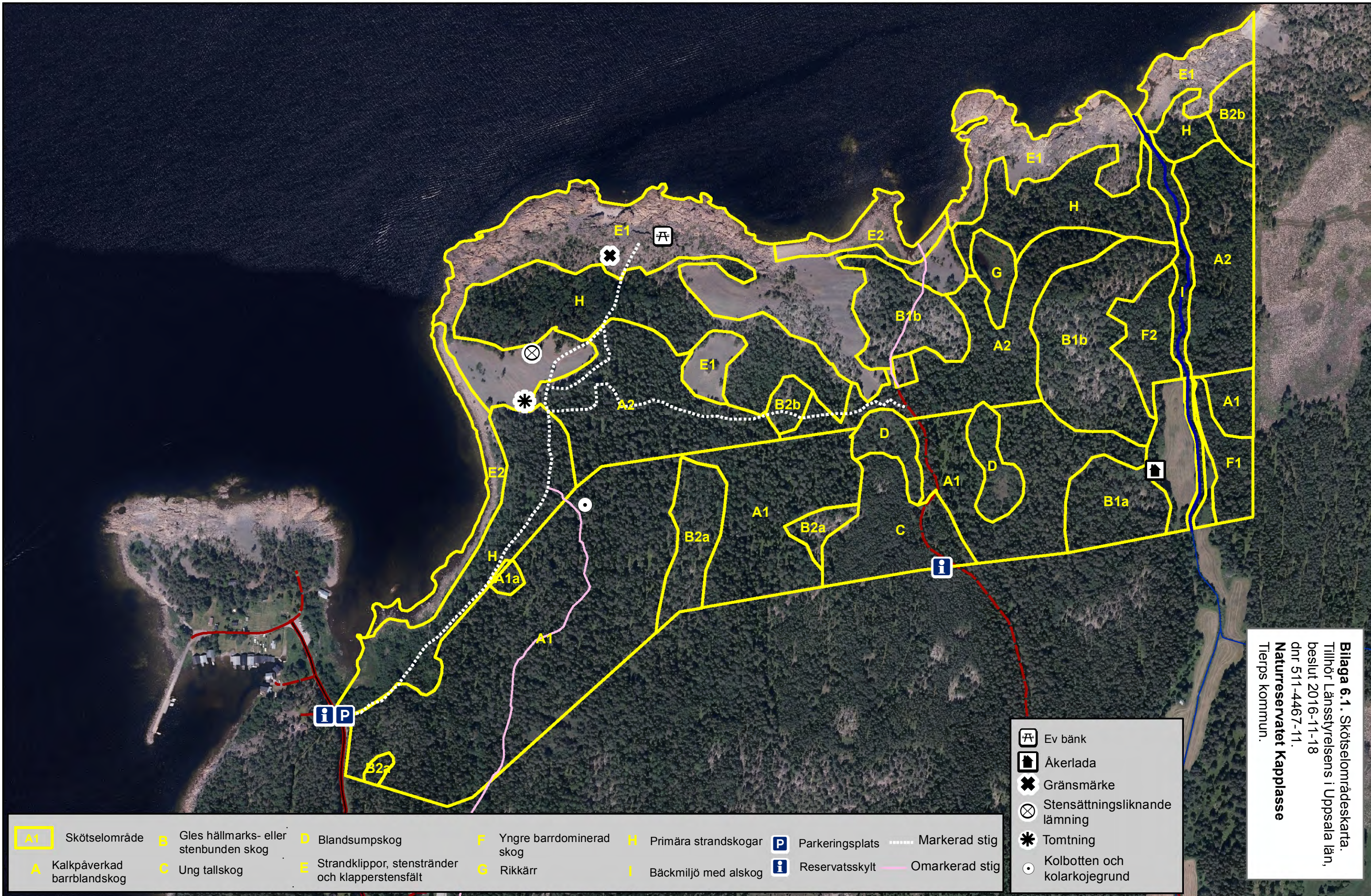
Skötselplan KAPPLASSE

2016-12-18

BILAGA 6
39(39)

Dnr 511-4467-11
Dossier 0360-02-025

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Åtgärder för att gynna ryl	1	Löpande, Vid behov	A1	Skötselanslag
Frihuggning av trängda gamla, grova träd och/eller lövträd	1	Löpande, Vid behov	A1, B1a, B2a, F1	Skötselanslag
Skapa död ved	1	Löpande, Vid behov	A1, F1	Skötselanslag
Gallra fram luckor i den unga barrskogen	1		C, F1	Skötselanslag
Röjning av vegetation vid en ev. rensning av Askhamnsbäcken	3	Vid behov	I	Skötselanslag
Ev. plan för restaurering av Askhamnsbäcken	3	Vid behov	I	Skötselanslag
Nya informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Markera stigen ut till Kapplasseklippan	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Markera stig från parkering och österut	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Sätta upp en enkel bänk/sittplats	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll och städning av parkeringsplats	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av skyltar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av stigar och ev. spänger	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Uppdatering av information vid parkeringsplatsen	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av bänk/bänkar	1	Löpande, Vid behov	Friluftsliv	Skötselanslag
Städning	1	Löpande	Alla	Skötselanslag
Dokumentation av genomförda åtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av Bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag

NATURTYP

- 1220 - Sten och grusvallar
- 1230 - Vegetationsklädda havsklippor
- 7230 - Rikkärr
- 8230 - Hällmarkstorräng
- 9010 - Taiga
- 9030 - Landhöjningsskog
- 9050 - Näringsrik granskog
- 9080 - Lövsumpskog
- Gräns Natura 2000
- Gräns Naturreservat

Tidigare, felaktigt
inritad gräns på
fastighetskartan,
som inte längre gäller

